

Školský vzdelávací program pre 2. stupeň ZŠ

ISCED 2 - nižšie sekundárne vzdelávanie

**Základná škola s materskou školou, Koperníkova 24,
920 01 Hlohovec**

„Úspech nepríde za nami, musíme sa za ním vydať a získať ho.“

Marva Collinsová

**Školský vzdelávací program
pre 2. stupeň ZŠ**

Vzdelávací program

Stupeň vzdelania: **ISCED 2**

Dĺžka štúdia: **5-ročná**

Vyučovací jazyk: **slovenský**

Študijná forma: **denná**

Druh školy: **štátna**

Predkladateľ

Názov školy: **Základná škola**

Adresa: **Koperníkova 24, 920 01 Hlohovec**

IČO: **036078522**

Riaditeľ školy: Mgr. Mária Loskotová

PaedDr. Denisa Králičová / od 21.11.2016 /

Koordinátor pre tvorbu ŠkVP: **Mgr. Iveta Čečetková**

Ďalšie kontakty: **telefónne a faxové číslo školy: 033/7320628**

webová stránka školy: www.zskopernikhlo.edupage.org

e-mail: zskopernikova24@gmail.com

Zriad'ovateľ

Názov: **Mesto Hlohovec**

Adresa: **M. R. Štefánika 1, 920 01 Hlohovec**

Kontakty: **73638111**

ŠkVP schválený v pedagogickej rade: 28.8.2008

Platnosť dokumentu od 1.9.2008

ŠkVP schválený v rade školy: 15.10.2008

podpis riaditeľa

Chronológia zmien v ŠkVP pre nižšie stredné vzdelávanie

Dátum schválenia Pedagogickou radou Dátum účinnosti zmeny v ŠkVP	Druh zmeny (tvorba, revidovanie)
28. 08. 2008 01. 09. 2009	Vytvorenie ŠkVP pre nižší stredný stupeň. Vytvorenie učebných osnov všetkých vyučovacích predmetov pre 5. ročník v súlade so ŠVP a ŠkVP.
30. 08. 2009 01. 09. 2009	Vytvorenie učebných osnov všetkých vyučovacích predmetov pre 6. ročník v súlade so ŠVP a ŠkVP.
25. 08. 2010 01. 09. 2010	Vytvorenie učebných osnov všetkých vyučovacích predmetov pre 7. ročník v súlade so ŠVP a ŠkVP.

Použité skratky a značky:

ŠVP – štátny vzdelávací program

ŠkVP – školský vzdelávací program

ZŠ – základná škola

ŠKD – školský klub detí

CVČ – Centrum voľného času

IKT – informačno-komunikačné technológie

RZ – Rodičovské združenie

ŠJ – školská jedáleň

BOZP – bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci

CO – civilná ochrana

PO – požiarna ochrana

CPPPaP – Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie

CŠPP – Centrum špeciálno-pedagogického poradenstva

MP – metodický pokyn

I. Všeobecná charakteristika školy

1. Veľkosť školy

Naša škola sa nachádza na okraji mesta. Je obkolesená radovou výstavbou rodinných domov a neďalekých sídlisk. Svoje brány otvára pre žiakov už od roku 1977. Je to plnoorganizovaná škola, ktorej kapacitu v súčasnosti naplňa 17 tried žiakov 1. a 2. stupňa. Prvý stupeň tvorí 9 tried, z toho jednu triedu tvorí prípravný ročník pre deti s narušenou komunikačnou schopnosťou (poruchy reči). Na druhom stupni je 8 tried. Výchovnú činnosť zabezpečuje školský klub detí (ŠKD), ktorý vytvára spravidla 3 oddelenia, v závislosti od počtu žiakov. Výchovnú a vzdelávaciu činnosť na našej škole zefektívňujú i zriadené špeciálne učebne. Škola disponuje dvomi telocvičňami a dvomi herňami. Počas priaznivého počasia žiaci využívajú na hodinách telesnej výchovy i vonkajší športový areál s moderným viacúčelovým ihriskom s umelým povrchom. Pre deti ŠKD je k dispozícii herňa, kde môžu relaxovať a tvorivo využívať priestory i na inú činnosť. Žiaci majú možnosť pracovať v dvoch učebniach IKT, v trinástich učebniach s interaktívnou tabuľou a jednej multimediálnej učebni (vybavenej interaktívnou tabuľou s dataprojektorom, počítačom a tabletmi), navštevovať žiacku knižnicu. Špeciálne učebne pre biológiu, geografiu, chémiu, fyziku, anglický jazyk, nemecký jazyk a výtvarnú výchovu spestrujú vyučovanie týchto predmetov. Sú taktiež vybavené dataprojektorom a počítačom. Voľný čas môžu žiaci vyplňať rôznymi aktivitami a realizovať ich v záujmových útvaroch, ktoré im poskytuje škola ale i Centrum voľného času DÚHA, ktoré sídli v priestoroch našej školy a vhodne dopĺňa výchovnú činnosť.

2. Charakteristika žiakov

Školu navštevujú žiaci slovenskej národnosti, ktorí tvoria väčšinu. Vzdelávame i žiakov iných národností. Spádovú oblasť dochádzania tvoria priľahlé ulice a sídliská, no služby našej školy využívajú i rodičia žijúci v širšom okolí a v okolitých obciach – Dvorníky, Bojničky, Kľačany, Koplotovce a Šulekovo. Veková štruktúra žiakov 2. stupňa je 11 - 16 rokov.

Aj keď nám každoročne odchádza veľa žiakov študovať na osemročné gymnáziá, dosahujeme veľmi dobré výsledky v okresných a krajských kolách predmetových olympiád a v iných súťažiach. Môžeme sa pochváliť úspechmi aj na celoslovenských kolách. Naši žiaci sú veľmi talentovaní aj v oblasti športu. Výborné výsledky dosahujú vo futbale, basketbale, hádzanej, vybíjanej a v atletických disciplínach. V hodnotení škôl nášho okresu o najaktívnejšiu školu v zapájaní sa do športových, predmetových a umeleckých súťaží, ktoré vyhodnocuje CVC Dúha, patríme každoročne medzi najlepších.

Máme skúsenosti aj so vzdelávaním žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Ako prvá škola v okrese Hlohovec sme mali zriadenú triedu pre žiakov s poruchami učenia. Žiaci z tejto triedy sa postupne integrovali do bežných tried, kde sa ich výchova a vzdelávanie uskutočňovala pomocou individuálnych výchovno-vzdelávacích programov. Zrušením Základnej školy na Nerudovej ulici v Hlohovci sme v septembri 2005 prevzali okrem žiakov bežných tried i dve triedy žiakov s poruchami učenia a prípravný ročník pre deti s poruchami reči. Odvtedy otvárame každoročne minimálne jednu triedu prípravného ročníka. Formu individuálnej integrácie žiakov v bežných triedach využívajú na 1. a 2. stupni žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Všetci pracujú podľa vypracovaných individuálnych vzdelávacích programov. Touto formou dokážu zvládať predpísané učivo. Žiaci 2. stupňa úspešne pokračujú v štúdiu na stredných školách.

3. Charakteristika pedagogického zboru

Počet učiteľov potrebných na vyučovanie na 2. stupni je vzhľadom na počet žiakov primeraný. Všetci spĺňajú pedagogickú a odbornú spôsobilosť na prácu na 2. stupni základnej školy. Majú snahu sa ďalej vzdelávať a rozširovať si svoje vzdelanie o nové odborné informácie. Dopĺňajú vyučovanie modernými formami vyučovania, na ktoré získavajú osvedčenia absolvovaním rôznych druhov kontinuálneho vzdelávania napr. tvorivé písanie, komunikácia, práca s IKT v škole, personálny manažment a mnohé ďalšie.

Na našej škole pracuje výchovný poradca. Jeho úlohou je nielen pomôcť pri výbere profesionálnej orientácie absolventov našej školy, ale i pomoc pri riešení výchovných problémov. Zastáva i funkciu školského psychológa a špeciálneho pedagóga. V spolupráci s triednymi učiteľmi pomáha riešiť problémy, odhaľovať šikanovanie v jednotlivých kolektívoch, čím zabezpečuje optimálnu činnosť tried.

Je oporou pre pedagógov pri zostavovaní individuálnych plánov pre integrovaných žiakov. Napomáha učiteľom včas diagnostikovať možnosť výskytu poruchy učenia. Radí učiteľom ako pracovať s takýmto žiakmi. Úzko spolupracuje aj s Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie i rodičmi začlenených žiakov. Možnosť individuálnych konzultácií s výchovným poradcom využívajú učitelia a čoraz častejšie i rodičia.

Koordinátor environmentálnej výchovy riadi enviroprogramy, súťaže a projekty. Pomáha pri zabezpečovaní zberu starého papiera, bateriek, použitého oleja, či plastových fliaš. Žiaci formou súťaženia triednych kolektívov nielen získajú finančné ohodnotenie pre svoju triedu, ale prispievajú zberom odpadových materiálov aj k ochrane životného prostredia. Pomocou zberu starého papiera sa nám podarilo stať sa symbolickými vlastníkmi jedného stromu v jedľovo-bukovom lese v Závère doliny Jarabník v Čergovskom pohorí na Slovensku, v chránenej oblasti, čím sme finančne podporili starostlivosť o naše národné parky, pralesy a chránené oblasti.

Koordinátor drogovej prevencie sa podieľa na vytváraní pozitívnej klímy školy. Organizuje besedy, prednášky a zážitkové semináre pre žiakov s tematikou medziľudských vzťahov, vzťahov v triednych kolektívoch. Spolupracuje s vyučujúcimi, výchovným poradcom, Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie a inými organizáciami pri prevencii šikanovania, užívania alkoholu, tabaku a iných drog.

Pedagogickí zamestnanci nižšieho stredného vzdelávania spĺňajú kvalifikačné požiadavky stanovené zákonom, prejavujú odborné a pedagogicko-psychologické spôsobilosti, ktoré využívajú pri pedagogickej komunikácii, motivácii žiakov, ich diagnostikovaní, hodnotení, pozitívnom riadení triedy a udržiavaní neformálnej disciplíny; sú ako súčasť kolektívu schopní vzájomnej efektívnej spolupráce a kooperatívneho riešenia problémov.

Všetci spoločne sa snažíme, aby naša škola bola miestom, kde sa každý cíti príjemne a bezpečne.

4. Dlhodobé projekty a medzinárodná spolupráca

Naša škola je od 1. septembra 2000 členom **Národnej siete škôl podporujúcich zdravie v SR**. V rámci tohto projektu vytvárame podmienky, aby žiaci získavali čo najviac poznatkov a informácií o svojom zdraví, tele a zdravom životnom štýle. Snažíme sa správne ovplyvňovať hodnotovú orientáciu žiakov, ich schopnosť pohotovo a racionálne sa rozhodovať a konať v rôznych situáciách a vzťahoch. Pri realizácii daného projektu využívame vhodné učivo jednotlivých predmetov, vhodné knižné publikácie, časopisy, videokazety. Snažíme sa, aby deti zmysluplne využívali svoj voľný čas, športovali, venovali sa záujmovej činnosti. Organizujeme prednášky, besedy, lyžiarsky výcvik, školu v

prírode, plavecký výcvik, turistické vychádzky, výlety, exkurzie. Snažíme sa o optimalizáciu medziľudských vzťahov, robíme aktivity proti šikanovaniu, fajčeniu, užívaniu drog, postupne skultúrňujeme prostredie školy a jej okolie.

V rámci medzinárodnej výtvarnej súťaže **EX LIBRIS** si naša škola vytvorila dlhodobý kontakt a priateľstvo so školou zo **Slovenských Konjíc zo Slovinska**. Už niekoľko rokov udržiavame s touto školou družobné kontakty.

Našou prioritou v tomto šk. roku 2017/2018 je zapojiť sa do projektu **Modernizácia učební IKT, Biológie a Chémie**. Cieľom tohto projektu je na čo najlepšej úrovni zabezpečiť vybavenie spomínaných učební.

Naša škola je tiež zapojená do aktivít, ktoré zabezpečia rekonštrukciu športového areálu.

5. Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi

Rada rodičov je zložená z predsedov triednych rodičovských združení a pravidelne zasadá podľa vypracovaného plánu práce. Pomáha pri zabezpečovaní materiálnych prostriedkov a aktivít školy (lyžiarsky výcvikový kurz, škola v prírode, plavecký výcvik, Hlohovské hry mládeže. Na svojich rokovaníach tiež navrhuje riešenia na zlepšenie prospechu a správania žiakov a skvalitnenie práce školy. Naše RZ je zaregistrované na Ministerstve vnútra SR ako samostatné občianske združenie, každoročne si uplatňujeme 2% z dane obyvateľstva na rozvoj a skvalitnenie vyučovacieho procesu na našej škole. Triedne zasadnutia RZ sa uskutočňujú spravidla 4-krát ročne.

Rada školy je pravidelne informovaná o stave výchovno-vzdelávacích výsledkov, o hospodárení, kádrovom zabezpečení i aktivitách školy.

Škola už dlhé roky spolupracuje s **Mestskou knižnicou v Hlohovci**, s **CVČ Dúha, MsŠK Hlohovec**, **FC Hlohovec**, s **CPPP v Hlohovci** a **CŠPP v Hlohovci**. Veľa rokov poskytujeme priestory dvoch herní **stolnotenisovému oddielu Zentiva**, priestory veľkej telocvične **klubu KARATE**, telocvične a multifunkčné ihrisko **našim bývalým žiakom**, športovému klubu, CVČ Dúha a na krúžkovú činnosť.

6. Priestorové a materiálno–technické podmienky školy

Škola má zariadené a využíva tieto učebne: 13 učební s interaktívnou tabuľou, multimediálnu učebňu s tabletmi, veľkú a malú telocvičňu, dve stolnotenisové herne, odborné učebne (vybavené dataprojektormi) pre vyučovanie fyziky, chémie, geografie, biológie, dve učebne výpočtovej techniky, učebne cudzích jazykov, školskú dielňu, spoločenskú miestnosť s kapacitou 100 miest na sedenie. Túto miestnosť využívame na besedy, reprezentačné stretnutia, v spolupráci s CVČ DÚHA (ktorému sme prenajali časť našich priestorov po zrušení ZŠ na Nerudovej ulici) na zabezpečenie okresných kôl rôznych súťaží.

Tieto odborné učebne umožňujú plne realizovať učebné osnovy a školský vzdelávací program. Svoje vedomosti majú možnosť žiaci i učitelia si dopĺňať a rozširovať v žiackej a učiteľskej knižnici. Vybavenie kabinetov je staré a nemoderné. Mnohé prvky z vybavenia pochádzajú ešte z prvotného vybavenia školy. Podobne neaktuálne sú i pomôcky, ktoré je potrebné vymeniť za modernejšie, aby sme žiakom mohli ponúknuť tvorivejšie a zaujímavejšie vyučovanie. Pri obnove učebných pomôcok sú veľmi nápomocní rodičia. Prostriedky na modernizáciu školy sa však snažíme získavať aj z rôznych projektov.

Škola má k dispozícii átrium, priestranný školský dvor, školskú záhradu. Školské ihrisko dopĺňa moderné multifunkčné ihrisko s umelým povrchom.

Stravovanie našich žiakov zabezpečuje školská jedáleň, na ktorú s obľubou spomínajú všetci naši absolventi. Možnosť spestriť si svoju desiatu majú žiaci v školskom bufete alebo môžu využiť automat na jogurtové mlieko v rámci Mliečneho programu.

Budova školy potrebuje generálnu opravu podláh, rozvodov vody, kúrenia, radiátorov, modernizáciu nábytku a učebných pomôcok. Zatiaľ sa uskutočnila oprava strechy, výmena okien a zateplenie budovy s novou fasádou. Tešíme sa tiež zo zrekonštruovanej telocvične – vymenili sa okná a podlaha v oboch telocvičniach. Prebieha i výmena drevených obkladov. Okrem finančných prostriedkov z rozpočtu školy na tento účel musíme zabezpečiť finančné prostriedky realizáciou projektov, cestou sponzorov a európskych štrukturálnych fondov.

Celé materiálne zabezpečenie by malo postupne smerovať k vylepšeniu prostredia školy, k bezpečnej prevádzke všetkých objektov školy a k modernizácii vyučovacieho procesu. To dosiahneme prostredníctvom IKT, zabezpečením efektívnych učebných pomôcok, špeciálnych učební a moderným vybavením telocvični a ihrísk.

7. Škola ako životný priestor

Aby sa žiaci i pedagógovia cítili v škole čo najpríjemnejšie, kladieme dôraz na estetickú úpravu tried, chodieb a všetkých ostatných vnútorných priestorov a okolia školy. Chodby sú esteticky vyzdobené prácami žiakov, portrétmi významných osobností našich dejín a tiež aj základnými informáciami týkajúcimi sa zdravého spôsobu života a stravovania. Aktuálne informácie sú sprístupnené na nástenkách a tiež na internetovej stránke školy.

Naše úsilie smeruje k budovaniu príjemnej atmosféry medzi žiakmi navzájom. Medzi žiakmi a pedagógmi vytvárame priateľskú a tvorivú atmosféru založenú na vzájomnej úcte a dôvere. Pedagógovia monitorujú a aktívne vstupujú do atmosféry v triedach. Nežiaduce a nekorektné vzťahy medzi žiakmi riešia a usmerňujú tak, aby bolo prostredie triedy aj po tejto stránke príjemné a motivujúce.

Snažíme sa skvalitňovať aj spoluprácu učiteľ – žiak – rodič, hoci spolupráca s niektorými rodičmi je pomerne ťažká. Pre lepšiu informovanosť rodičov o dianí v škole, o známkach ich detí máme spustenú internetovú webovú stránku a zavedenú internetovú žiacku knižku.

8. Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Pre výchovu a vzdelávanie budujeme bezpečné a zdraviu vyhovujúce podmienky. Pravidelne školíme všetkých zamestnancov v oblasti BOZP, PO a CO.

Plynové a elektrické zariadenia sú podrobené pravidelným revíznym prehliadkam, sú vyhovujúce o čom svedčí príslušná dokumentácia.

Všetci žiaci sú na začiatku školského roka poučení o bezpečnom správaní sa a ochrane zdravia na vyučovaní, vrátane správania sa v odborných učebniach a v telocvični, ako i pri mimotriednych a mimoškolských akciách. V priestoroch školy, ŠJ, kuchyne, kotolne a školského areálu robí bezpečnostný technik pravidelné bezpečnostné prehliadky. Súčasťou BOZP sú aj odborné prehliadky a revízie v zmysle zákona o BOZP a odstraňovanie zistených nedostatkov.

Pri zostavovaní rozvrhu hodín dbáme na psychohygienické požiadavky žiakov, počas prestávok a v čase konania školských i mimoškolských akcií je zabezpečený pedagogický dozor.

II. Charakteristika školského vzdelávacieho programu

1. Koncepcia školy

Koncepcia školy je zameraná na rozvoj žiakovej osobnosti. Vychádza z kompetencií, ktoré sú pre jeho život potrebné a ktoré mu umožnia ďalej napredovať.

a) Pedagogická koncepcia školy:

- žiak neprijíma hotové poznatky, skôr vytvára nové na základe predošlých poznatkov, prijatá informácia je síce základom, ale žiak si ju neukladá priamočiaro a mechanicky do pamäti,
- pôvodnú informáciu prehodnocuje, dáva ju do vzťahu s doterajšou vedomosťou, to, čo sa žiakovi prezentuje a to, čo sa žiak naučí, nie je totožné,
- žiak vnáša do učenia svoj vlastný pohľad,
- učiteľ sa nemá usilovať o sprostredkovanie poznatkov žiakom mechanicky, prenosom, ale má vytvárať možnosti, aby si ich žiak sám odhalil a osvojil.

b) Humanistická koncepcia:

Sloboda – zodpovednosť: sloboda je základnou hodnotou a podmienkou, aby žiak mohol prebrať zodpovednosť za vlastné učenie sa; sloboda vytvára možnosť, aby sa žiak mohol seberealizovať,

- dôvera – rast žiaka: predpokladá sa, že učiteľ má pozitívne očakávanie úspechu každého žiaka, že žiak bude zajtra lepší ako je dnes,
- uznanie individuálnych rozdielov medzi žiakmi: predpokladá sa, že učiteľ uznáva jedinečnosť každého žiaka, ktorý má silné aj slabé stránky. Jeho úlohou je zistiť silné stránky a rozvíjať ich,
- chyba ako prostriedok učenia: učiteľ vníma chybu ako prirodzený jav učenia sa,
- spolupráca: na vyučovaní uplatňovať kooperatívne učenie, kde sa žiaci učia spolupracovať a komunikovať,
- učenie sa činnosťou: žiak sa môže naučiť iba vlastnou činnosťou, učiteľ môže byť iba nápomocný pri učení sa žiaka.

2. Pedagogický princíp školy (vlastné ciele výchovy a vzdelávania)

„Deti sa v škole učia šťastne a rozumne žiť,

a to tak, že šťastne a rozumne žijú a tvoria.“

Naším cieľom výchovy a vzdelávania je, aby žiaci získali potrebné vedomosti a

zručnosti, aby ich vedeli vždy správne použiť, aby si rozvíjali kľúčové spôsobilosti, aby boli komunikatívni, flexibilní, tvoriví, vedeli si vyhľadávať informácie, vedeli prezentovať svoju prácu a pod. Dôležité je, aby sa nezabudlo ani na vedomosti ani na spôsobilosti. To znamená, že ak chceme, aby žiaci boli komunikatívni, je potrebné, aby vedeli, o čom majú komunikovať, ak majú vyhľadávať informácie, musia vedieť, aké informácie majú hľadať a ako ich zaradiť do systému a pod. Výchovno-vzdelávaciu činnosť chceme smerovať k príprave žiakov na život, ktorý od nich vyžaduje, aby boli schopní kriticky a tvorivo myslieť, rýchlo a účinne riešiť problémy. Cieľom je pripraviť človeka rozhladeného, vytrvalého, schopného kooperovať a pracovať v tíme, schopného sebamotivácie k celoživotnému vzdelávaniu. Chceme dosiahnuť zvýšenie gramotnosti v oblasti IKT žiakov v našej škole, zabezpečiť kvalitnú prípravu žiakov v cudzích jazykoch so zreteľom na možnosti školy, so zameraním na komunikatívnosť a s ohľadom na schopnosti jednotlivých žiakov. Naším princípom je viesť žiakov k tvorivému mysleniu, kritickému mysleniu, naučiť ich tímovo pracovať, komunikovať medzi sebou, vzájomne sa rešpektovať a byť schopní celoživotne sa vzdelávať.

V súvislosti s humanizáciou v škole musíme v prvom rade zmeniť náš pohľad na žiaka. Často sa nám stráca, nie je pre nás prioritou. Viac priestoru venujeme obsahu vyučovania, organizácii školskej práce. Odvolávame sa na snahu dať dieťaťu čo najviac, pritom ho preťažujeme často aj zbytočnými požiadavkami a dieťa ako jedinečná bytosť nám uniká.

Autenticnosť školy vychádza z hodnôt, ktoré škola vyznáva, ktoré sú jej obrazom. Na rozdiel od predchádzajúcej školy, ktorá bola ako všetky ostatné školy - s rovnakými cieľmi, s rovnakými nárokmi na všetkých žiakov, súčasná škola má možnosť rozhodnúť o svojom smerovaní. Toto poznanie bolo dôvodom prehodnotiť hodnotový systém našej školy.

Naša škola stavia svoj program na hodnotách, ktoré majú na zreteli hlavne žiaka, jeho potreby a záujmy, jeho plnohodnotnú sebarealizáciu a v neposlednom rade aj jeho prípravu pre život. Plnohodnotne prežité a vyrovnané detstvo je základom plnohodnotného a vyrovnaného života v budúcnosti.

V našej škole:

- ✓ **rešpektujeme jedinečnosť osobnosti žiaka** - poznávame a rešpektujeme potreby a záujmy žiaka, jeho možnosti a rezervy, kladieme naňho primerané požiadavky, vedíme ho k úcte a sebaúcte (iba ten, kto si váži sám seba, váži si aj iných) a rešpektujeme jedinečné vlastnosti každého žiaka:
 - žiak je svojská individualita, ktorá nie je nevedomá, vie veľa vecí aj keď inak ako dospelí, vie niečím zaujímavým obohatiť ostatných,
 - žiak je osobnosť s vlastnou hodnotou, zaslúži si úctu, lásku a toleranciu, potrebuje ale pomoc, aby dokázal svoju osobnosť tvoriť,
 - žiak je predovšetkým dieťa so svojimi špecifickými potrebami.
- ✓ **motivujeme žiaka k samostatnosti a tvorivosti** - ak chceme motivovať žiaka k samostatnosti a tvorivosti, potom je nevyhnutné podporovať zvedavosť žiaka, jeho iniciatívu, samostatné poznávanie a riešenie problémov. Žiak sa veľa vecí dokáže naučiť aj urobiť samostatne.
- ✓ **podporujeme sebadôveru žiaka** - od pedagogického pracovníka to vyžaduje akceptovanie názoru žiaka, povzbudzovanie žiaka, vyzdvihovanie jeho predností (usilovnosť, zodpovednosť, vytrvalosť), podporovanie žiakovej sebarealizácie vo voľnom čase a vytváranie takých podmienok, aby žiak mal možnosť zažiť úspech.

- ✓ **tolerujeme názory a postoje žiaka** - veľmi dôležité pre správnu výchovu je poznať názory žiaka, zistiť, v čom spočívajú prípadné prekážky v porozumení medzi učiteľom a žiakom, viesť žiaka k ochote uznávať a chápať názory iných, pomáhať mu rozpoznávať názorové jednostrannosti a vychovávať ho ku komunikácii s inými.
- ✓ **vytvárame priaznivú atmosféru pri výchovno-vzdelávacom procese** - pri výchovno-vzdelávacom procese je veľmi dôležitá a preto kladieme dôraz na vzájomnú otvorenosť, pomoc a spoluprácu medzi učiteľom a žiakom, na vytváranie priestoru pre uspokojovanie záujmov a potrieb žiaka. Nevyhnutné je urobiť prítiahlivým obsah výchovy a vzdelávania, vylúčiť rivalitu a napätie, vedieť žiaka pozorne počúvať a mať schopnosť dať mu najavo, že sme tu pre neho a chceme mu pomôcť.

Analýza súčasného stavu – SWOT analýza

Silné stránky

- starostlivosť o nadaných žiakov,
- starostlivosť o deti vyžadujúce špecifické podmienky vzdelávania,
- kvalifikovanosť pedagogických zamestnancov,
- vysoká odbornosť vyučovania,
- dobrá počítačová gramotnosť všetkých pedagogických zamestnancov,
- záujem učiteľov o ďalšie vzdelávanie (I. a II. kvalifikačná skúška, IKT,...),
- fungujúca práca krúžkov v mimovyučovacom čase,
- činnosť výchovného poradcu,
- zrekonštruovaná vonkajšia časť budovy,
- rekonštrukcia vnútorných priestorov školy,
- zapájanie sa do súťaží,
- organizovanie výletov a exkurzií,
- spolupráca s RZ,
- spolupráca so zriaďovateľom,
- spolupráca triedneho učiteľa s ostatnými vyučujúcimi,
- estetika prostredia,
- informovanosť prostredníctvom internetovej stránky školy,
- využívanie a dostupnosť IKT,
- výučba cudzích jazykov,
- využívanie športovísk,
- priateľský prístup k žiakom,

- spolupráca s MŠ a CPPP

Slabé stránky

- budova potrebuje rekonštrukciu vnútorných priestorov,
- úprava vonkajšieho areálu školy (vandalizmus),
- zastarané učebné pomôcky,
- skvalitniť prácu MZ a PK,
- zlepšiť spoluprácu 1. stupňa, 2. stupňa a ŠKD,
- zlepšiť vzájomnú komunikáciu a informovanosť.

Príležitosti

- získať primeranými racionalizačnými opatreniami optimálne množstvo finančných prostriedkov na zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu a prevádzky školy,
- odbornú štruktúru vyučovania skvalitniť na 100 %,
- výmena pedagogických skúseností,
- v maximálnej miere uspokojovať požiadavky objednávateľov školských služieb, t. j. rodičov a ich detí,
- umožniť ďalšie vzdelávanie učiteľov,
- využívať možnosti štrukturálnych a iných fondov,
- podporovať a rozširovať funkčný systém odborného psychologického poradenstva,
- využívať moderné informačné technológie pri rozvoji poradenstva o povolaniach a zamestnaniach,
- vo výchovno-vyučovacom procese využívať existujúcu sieť podporných inštitúcií a neziskových mimovládnych organizácií,
- zmeniť školu na centrum vzdelávania, športu a kultúry – projekt Otvorená škola,
- venovať zvláštnu pozornosť výučbe cudzích jazykov a informačným technológiám, zvyšovať čitateľskú a počítačovú gramotnosť žiakov,
- zaktivizovať Radu školy a Radu rodičov.

Riziká

- demografický pokles populácie,
- zvyšovanie výdavkov na prevádzku,

- nedostatok finančných prostriedkov na investície,
- nedostatok financií na odmeňovanie pedagogických a nepedagogických zamestnancov, ktoré sú vyčlenené v štátnom rozpočte,
- nedostatočné vybavenie odborných učební novými modernými pomôckami,
- nepriaznivá ekonomická situácia v niektorých rodinách,
- nedostatočný záujem zo strany rodičovskej verejnosti.

2.1 Ciele a úlohy na nasledujúce obdobie

Vychádzajúc z demografických pomerov školského obvodu je nutné konštatovať, že škola má už niekoľko rokov nízky počet žiakov zapísaných do 1. ročníka. Preto bude nevyhnutné stabilizovať počty žiakov a snažiť sa získať poskytovaním kvalitných služieb čoraz viac rodičov a ich detí.

V radoch bežnej detskej populácie je možné identifikovať deti nadané, talentované a svojimi rodičmi cieľavedome usmerňované tak, aby dosahovali nadpriemerné výsledky vo vzdelávaní alebo v individuálnych záujmových činnostiach, ale aj také deti, ktorým sa rodičia nevenujú a nepestujú v nich základné pravidlá slušného správania. V detskej populácii je aj čoraz viac detí, pre ktoré je potrebné vytvárať podmienky formou individuálnej integrácie. Toto všetko prináša zvýšené nároky na prácu pedagógov a školského psychológa, čo si rodičia a verejnosť nie vždy plne uvedomujú. Učitelia v našej škole sú nositeľmi nielen vedomostného potenciálu, ale tiež emocionálnej inteligencie. Cieľom vedenia školy je, aby vo vnútornom poriadku dominovali zásady:

- ✓ rešpektovania osobnosti dieťaťa
- ✓ vytvárania a udržiavania neohrozeného školského prostredia
- ✓ komplexnej prosociálnosti
- ✓ vzájomnej úspešnej komunikácie, ktorá vedie k pripravenosti úspešne komunikovať s každým.

Ciele a úlohy na ďalšie obdobie si stanovujeme v 3 rovinách:

1. Výchova a vzdelávanie;
2. Personálne zabezpečenie;
3. Materiálne zabezpečenie.

2.2.1 Výchova a vzdelávanie

Ciele:

- **vo výchovno-vzdelávacom procese** vytvoriť Školský vzdelávací program, ktorý svojim obsahom rozvíja všetky kľúčové kompetencie, časť voliteľných predmetov zvoliť podľa záujmu žiakov a rodičov,
- **vytvoriť** podmienky pre všetkých žiakov uplatnením diferencovaného prístupu,
- **vytvoriť** podmienky pre vzdelávanie žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia,
- **orientovať sa** na osobnosť dieťaťa – rešpektovanie jedinečnosti dieťaťa, jeho celkový rozvoj, preferencia jeho samostatnosti a aktivity, zvyšovanie komunikatívnych zručností,
- **rozvíjať** u žiakov emocionálnu inteligenciu, schopnosť prijímať a nieť osobnú zodpovednosť pri plnení úloh, vážiť si, rešpektovať a tolerovať odlišnosť iných ľudí, správať sa mravne a udržiavať harmonické medziľudské vzťahy,
- **naďalej** udržiavať profiláciu školy, ako školy flexibilnej a otvorenej,
- **pokračovať** v humanizácii školy – naučiť žiakov hodnotiť svoju prácu, poznať svoje schopnosti a vedieť ich využiť, ďalej vylepšovať prístup učiteľa k žiakom a rodičom, objektívne hodnotiť prácu žiakov,
- **klásť dôraz** na environmentálnu výchovu – zlepšenie vzťahu detí k životnému prostrediu a zapájanie detí do prác, ktoré skvalitňujú toto prostredie,
- **rozvíjať** individuálne schopnosti žiakov – pokračovaním bohatej krúžkovej činnosti, súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu budú exkurzie a školské výlety zamerané na poznávanie histórie a prírodných krás Slovenska,
- **pokračovať** v projekte Zdravá škola a Škola bez alkoholu, cigariet a drog,
- **pestovať** pozitívny vzťah žiakov k našim dejinám,
- **zavádzať** IKT do vyučovania všetkých predmetov, hlavne využívaním edukačných programov,
- **viest** k osvojeniu pravidiel slušného správania, klásť dôraz na výchovu mravnú (tolerancia, boj proti diskriminácii, a rasizmu), vlasteneckú, estetickú, environmentálnu, primárnu prevenciu drogových závislostí, výchovu k manželstvu a rodičovstvu, zdravý životný štýl,
- **pravidelne** monitorovať zmeny v správaní žiakov, okamžite podnikať potrebné kroky vedúce k náprave, aktívne ochraňovať deti pred negatívnymi vplyvmi, dôsledne realizovať Deklaráciu práv dieťaťa, venovať sa protidrogovej prevencii,
- **vo výchove** sa zamerať na problematiku „Ľudských práv a práv dieťaťa“,
- pokračovať v organizovaní tradičných súťaží a aktivít.

2.2.2 Personálne zabezpečenie

Pedagogickí zamestnanci

- spĺňajú kvalifikačné predpoklady na výkon pedagogickej činnosti a kvalifikačné požiadavky stanovené platnou legislatívou;
- uplatňujú zásady tímovej práce, kooperatívneho a konštruktívneho riešenia problémov;
- preukazujú odborné a pedagogicko-psychologické spôsobilosti pri práci so žiakmi a v spolupráci s rodičmi.

Vedúci pedagogickí zamestnanci

- spĺňajú kvalifikačné predpoklady na výkon pedagogickej činnosti, vykonali prvú atestáciu, spĺňajú podmienku dĺžky výkonu pedagogickej činnosti, ukončili funkčné vzdelávanie (najneskôr do troch rokov od ustanovenia do kariérovej pozície);
- sú odborne pripravení na riadenie pracovnej skupiny a osvojené manažérske zručnosti uplatňujú pri riadení pracovného kolektívu;
- podporujú a vytvárajú podmienky pre odborný rast a ďalšie vzdelávanie svojich zamestnancov;
- zabezpečujú podmienky pre dobrú klímu v oblasti personálnych vzťahov vo vzťahu k žiakom, v rámci pedagogického zboru a vo vzťahu k rodičom a širšej komunite.

Odborní zamestnanci

- spĺňajú kvalifikačné predpoklady na výkon odbornej činnosti a kvalifikačné požiadavky stanovené platnou legislatívou pri poskytovaní psychologickej, logopedickej, špeciálnopedagogickej, liečebnopedagogickej starostlivosti alebo výchovného a sociálneho poradenstva a prevencie.

Ciele:

- sústavne sa snažiť o zvyšovanie odbornosti vyučovania,
- vhodne motivovať zvyšovanie a rozširovanie kvalifikovanosti zamestnancov školy so zameraním na ovládanie práce s počítačom a modernými didaktickými pomôckami,
- v rámci projektu Otvorená škola získavať učiteľov a rodičov na zmysluplné zabezpečenie voľnočasových aktivít žiakov na škole.

2.2.3 Materiálne zabezpečenie

Ciele:

- zvýšiť starostlivosť o interiér a exteriér školy; postupne robiť opravy ihrísk, atletickej dráhy a oplotenia celého areálu školy; vyriešiť uzatvorenie vonkajších priestorov školy a zamedziť tak vstupu vandalom,
- okrem finančných prostriedkov z rozpočtu školy zabezpečiť pomocou projektov, sponzorov a európskych štrukturálnych fondov peniaze na komplexnú rekonštrukciu školskej kuchyne, hygienických zariadení, generálnu opravu tepelných rozvodov a výmenu radiátorov,
- pravidelne sledovať čerpanie rozpočtu, spotrebu energií a vykonávať vyúčtovanie v určených termínoch; dôsledne zabezpečovať práce na údržbe školy, predpísané revízie a kontroly; v zmysle platných smerníc používať dostatočné množstvá OOPP a kontrolovať ich využitie,

- zabezpečiť školskú žiacku a učiteľskú knižnicu pravidelným obnovovaním knižného fondu, počítačové učebne kvalitnejšími počítačmi, kabinety jednotlivých predmetov kvalitnejšími a modernejšími učebnými pomôckami, triedy novým školským nábytkom.

2.3 Zameranie školy

Žiak sa v škole učí čítať, písať, počítať. Tento súhrn vedomostí je prostriedkom výchovy a vzdelania, nie jeho cieľom. Cieľom je vychovať človeka, ktorý bude poznať svoje vlastnosti a schopnosti, dokáže ich v živote uplatniť a ktorý bude schopný šťastne a plnohodnotne žiť.

Sme škola flexibilná a otvorená, ktorá:

- poskytne kvalitný základ všeobecného vzdelania a motiváciu k ďalšiemu vzdelávaniu,
- bude kvalitným odrazovým mostíkom pre žiakov, aby sa neskôr uplatnili na trhu práce,
- bude rozvíjať kľúčové kompetencie žiakov tak, aby sme zvýšili ich konkurencieschopnosť,
- poskytne žiakom veľa praktických skúseností, naučí ich aplikovať poznatky do reálneho života,
- poskytne žiakom kvalitnú prípravu v oblasti čitateľskej a matematickej gramotnosti,
- poskytne žiakom kvalitné základy v oblasti cudzích jazykov a v IKT,
- poskytne žiakom priestor na netradičné riešenia a nápady,
- poskytne žiakom ešte väčší priestor na projektové vyučovanie, na kooperáciu v skupinách, prezentáciu vlastnej tvorby.

2.4 Stupeň vzdelania

ISCED 2 – nižšie stredné vzdelanie

Nižšie stredné vzdelanie žiak získa úspešným absolvovaním posledného ročníka ucelenej časti vzdelávacieho programu odboru vzdelávania pre druhý stupeň základnej školy. Dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou „**Žiak získal nižšie stredné vzdelanie**“, ktoré je podmienkou pre ďalšie vzdelávanie na vyššom stupni.

3. Profil absolventa

Absolvent programu nižšieho stredného vzdelávania má osvojené základy čitateľskej, pisateľskej, matematickej, prírodovedeckej a kultúrnej gramotnosti. Získa základy pre osvojenie účinných techník celoživotného učenia sa a pre rozvíjanie spôsobilostí. Váži si sám seba a druhých ľudí. Je spôsobilý ústretovo komunikovať a spolupracovať. Je vnímavý k potrebám iných. Získal základy používania materinského jazyka, štátneho a cudzieho jazyka. Získa kvalitný základ všeobecného vzdelania a motiváciu k ďalšiemu vzdelávaniu.

Úspešným absolvovaním posledného – 9. ročníka časti vzdelávacieho programu pre 2. stupeň ZŠ žiak získa **nižšie stredné vzdelanie ISCED 2**. Získanie tohto stupňa vzdelania je dokladované doložkou ku koncoročnému vysvedčeniu v 9. ročníku ZŠ.

Nižší stredný stupeň vzdelania ISCED 2 charakterizujeme tzv. **profilom absolventa**, ktorý disponuje nasledovnými „kľúčovými kompetenciami“:

- pozná a uplatňuje účinné techniky učenia sa;
- na primeranej úrovni sa vyjadruje súvisle písomnou aj ústnou formou v materinskom – štátnom jazyku;
- je aktívnym užívateľom cudzieho jazyka na úrovni základov;
- využíva základné matematické myslenie na riešenie praktických úloh v každodenných situáciách, pričom je schopný aplikovať logické a priestorové myslenie;
- vie používať informačné a komunikačné technológie pri učení sa a pri riešení rôznych úloh školského i mimoškolského - praktického života;
- dokáže si plánovať úlohy a riešiť problémy uplatnením analytického myslenia, pričom je schopný vyhľadávať, triediť a vyhodnocovať potrebné informácie;
- dokáže aplikovať osvojené prírodovedné a spoločenskovedné poznatky vo svojej činnosti, v starostlivosti o seba a druhých;
- má povedomie o zdravom životnom štýle; vlastným presvedčením sa snaží chrániť život svoj aj iných;
- rozpozná v škole a vo svojom najbližšom okolí určitý problém, premýšľa o jeho príčinách a vie navrhnúť riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností;
- váži si seba i druhých, dokáže ústretovo komunikovať a spolupracovať;
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám;
- má vzťah ku kultúrno-historickému dedičstvu, k ľudovým tradíciám a umeniu, s ktorými sa stretáva vo svojom živote;
- prijíma rozmanitosť života a človeka: dokáže byť tolerantný, snaží sa pochopiť druhého, pozná a toleruje jeho kultúru, tradície, spôsob života;
- uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti, rešpektuje práva iných;
- má osvojené primerané sebahodnotenie: vie rozlíšiť svoje prednosti, kapacity aj limity vo vzťahu k ďalšiemu vzdelávaniu a budúcemu uplatneniu v spoločnosti;
- má predpoklady stať sa aktívnym občanom v národnom i globálnom kontexte.

Uvedené kompetencie sú potrebným predpokladom i východiskom pre pokračovanie vo vzdelávaní na vyššom strednom stupni vzdelávania (gymnázium, stredná škola, učilište).

4. Pedagogické stratégie

Stratégia vyučovania určuje metódy a formy práce, ktorých premyslený výber, logické usporiadanie a kombinovanie je prostriedkom motivácie a usmernenia žiakov na vyučovaní a učení. Pôjde o výber vyučovacích metód, podmienenosť výberu metód vyučovania, možnosti triedenia vyučovacích metód podľa cieľov, učiva, rôznych ciest a spôsobov, ako dosiahnuť cieľ vyučovacieho predmetu, vyučovacích zásad, foriem práce učiteľa a žiaka a pod. Popis rôznych foriem vyučovania (integrované, skupinové, programové, individuálne, vyučovacie bloky, projekčné etapy, vyučovanie v rôznom prostredí, organizácia konzultácií v iných formách vzdelávania ako je denná, exkurzie (využijeme formu exkurzií na poznávanie minulosti a prítomnosti obce a regiónu), športové aktivity, účelové kurzy, rôzne výchovné aktivity súvisiace so vzdelávaním. V každom prípade sa hlavne zameriame na to, aby metódy a formy práce rozvíjali kľúčové spôsobilosti a boli v súlade so zámermi školy. Podporujeme výučbu pomocou didaktickej techniky, samostatné a tímové projekty. Dôraz je kladený na samostatnosť a zodpovednosť za učenie. Využívame IKT vo vyučovaní.

V oblasti rozumovej výchovy je naším cieľom rozvíjať u žiakov tvorivé myslenie,

samostatnosť, aktivitu, sebahodnotenie.

Osobnostný a sociálny rozvoj budeme realizovať stimuláciou skupín žiakov so slabšími vyučovacími výsledkami, podporou individuálnych schopností.

Pri prevencii drogových závislostí sa chceme zamerať aj na iné aktivity ako besedy. (Napriek tomu, že s tvrdými drogami sme sa nestretli, treba sústavne pôsobiť proti fajčeniu a alkoholickým nápojom cez koordinátora, rodičov a všetkých vyučujúcich, účelným využívaním voľného času i vlastným príkladom).

Budeme si všímať talent v jednotlivých oblastiach a rozvíjať ho do maximálnej možnej miery. Viac budeme preferovať samostatnú prácu žiakov a ich cieľavedomé zvládanie učiva. Dôležitým odporúčaním je pre nás potreba orientácie na pozitívne hodnotenie žiakov, najmä slabo prospeievajúcich, pre zvýšenie vnútornej motivácie.

Metódy a formy práce:

- skupinová práca, problémové vyučovanie;
- samostatná práca, individuálna práca;
- účelné využívanie učebníc, zbierok, tabuliek, odborných publikácií a iných pomôcok vo vyučovaní;
- zážitkové učenie, dramatizácia;
- pokusy, laboratórne cvičenia;
- vyučovanie pomocou didaktickej techniky;
- využívanie IKT vo vyučovaní;
- výklad, prednáška, dialóg, besedy, diskusie;
- prvky ITV, Orava, bloky, Daltonský systém vyučovania;
- projekty, prezentácie;
- vyučovanie mimo kmeňovej triedy, školy;
- prezentácie v škole i na verejnosti;
- záujmová činnosť, exkurzie, výlety, výchovné koncerty, návštevy kultúrnych podujatí;
- stimulácia skupín žiakov so slabšími vyučovacími výsledkami, podpora individuálnych schopností;
- pomoc žiakom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami;
- spolupráca s rodičmi a inými inštitúciami.

5. Zabezpečenie výučby pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ďalej žiaci so ŠVVP)

Žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami je žiak, u ktorého je potrebné zabezpečiť ďalšie zdroje na podporu efektívneho vzdelávania. Použitie ďalších zdrojov umožní vytvoriť kvalitatívne nové prostredie, zodpovedajúce potrebám žiakov, ktorí si vyžadujú špeciálny prístup vo vzdelávaní. Špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby sú u žiaka diagnostikované školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie. Špeciálnou výchovno-vzdelávacou potrebou je požiadavka na úpravu podmienok (obsahu, foriem, metód, prostredia a prístupov) vo výchove a vzdelávaní pre žiaka. Špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby vyplývajú zo zdravotného znevýhodnenia alebo nadania alebo vývinu žiaka v sociálne znevýhodnenom prostredí, zohľadnenie ktorých mu zabezpečí rovnocenný prístup k vzdelávaniu, primeraný rozvoj schopností alebo osobnosti ako aj dosiahnutie primeraného stupňa vzdelania a primeraného začlenenia do spoločnosti.

5.1 Výchova a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením

Základná škola je schopná v primeranej miere zabezpečiť aj výchovu a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením, najmä žiakov s vývinovými poruchami učenia a zdravotne oslabených, ak sa bude uskutočňovať formou individuálnej integrácie v triedach alebo vo výchovných skupinách spolu s ostatnými žiakmi. Škola nemá vytvorené podmienky na vzdelávanie žiakov s mentálnym postihnutím.

Ak je žiakovi poradenským zariadením vydané kladné písomné vyjadrenie k školskému začleneniu, zákonný zástupca požiada o individuálne začlenenie svojho dieťaťa a v rámci informovaného súhlasu sa rozhodne pre individuálne začlenenie, ktoré je následne odsúhlasené pedagogickou radou. Riaditeľ školy vydá rozhodnutie o zmene formy vzdelávania.

Začlenený žiak sa vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu, ktorý vypracúva /koordinuje/ triedny učiteľ v spolupráci s poradenským zariadením, ktoré ŠVVP žiaka diagnostikovalo a potvrdilo. Individuálny výchovno-vzdelávací program musí obsahovať osobné údaje a základné informácie o žiakovi a vplyve jeho diagnózy na výchovno-vyučovací proces, požiadavky na úpravu učebných postupov, učebných plánov a učebných osnov, na organizáciu výchovno-vzdelávacieho procesu a požiadavky na zabezpečenie kompenzačných pomôcok, špeciálnych učebných pomôcok a personálnej pomoci.

V personálnej oblasti vedenie školy spolupracuje s poradenským zariadením CPPaP v Hlohovci a CŠPPaP. Vedenie základnej školy zabezpečí aktívnu pomoc školského pedagóga alebo asistenta učiteľa. V záujme zabezpečenia odborného rastu a prípravy pedagógov na vzdelávanie tejto skupiny žiakov, riaditeľ školy umožní pedagogickým zamestnancom absolvovať odborné školenia na zvyšovanie odbornej spôsobilosti. V záujme zabezpečenia efektivity vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením je nutné zabezpečiť spoluprácu s rodičmi. Konkrétne potreby a podmienky vzdelávania takýchto žiakov sú rozpracované v individuálnom vzdelávacom programe žiaka.

Individuálny výchovno-vzdelávací program obsahuje:

- základné informácie o žiakovi a vplyve jeho diagnózy na výchovno-vzdelávací proces,
- požiadavku na úpravu prostredia školy a triedy,
- modifikáciu učebných plánov a učebných osnov,

- aplikáciu špeciálnych vzdelávacích postupov,
- špecifické postupy hodnotenia učebných výsledkov žiaka,
- špecifiká organizácie a foriem vzdelávania,
- požiadavky na zabezpečenie kompenzačných a špeciálnych učebných pomôcok,
- zabezpečenie servisu odborníkov.

Odporúčania pre postup učiteľa žiaka s ŠVVP vo výchovno-vzdelávacom procese:

Vo výchovno-vzdelávacom procese učiteľ:

- akceptuje žiaka s narušenou komunikačnou schopnosťou a rešpektuje špecifiká jeho osobnosti,
- rešpektuje správanie žiaka spôsobené jeho narušením,
- podporuje a taktne usmerňuje jeho spôsoby sebarealizácie,
- povzbudzuje žiaka a vytvára príležitosti pre pozitívne hodnotenie,
- stimuluje rozvíjanie tých schopností, ktoré v dôsledku narušenia nie sú dostatočne vyvinuté,
- podporuje všetky snahy žiaka o ústnu i písomnú komunikáciu,
- žiakovi dôveruje a oslovuje ho rovnakým spôsobom ako ostatných spolužiakov,
- poskytuje žiakovi podnety na hodnotiace myslenie a vedie ho k primeranému sebahodnoteniu,
- vedie žiaka k samostatnosti a pozitívnym prístupom zvyšuje jeho sebadôveru,
- zachováva diskretnosť o žiakových problémoch pred inými žiakmi, či rodičmi.

Vo výchovno-vzdelávacom procese zohľadňuje osobitosti poznávacích procesov a pre porozumenie a osvojenie preberaného učiva učiteľ:

- používa efektívne stratégie učenia,
- podľa potreby konzultuje rozsah učiva so špeciálnym pedagógom,
- využíva skúsenosti žiaka a nadväzuje na ne,
- nové pojmy objasní v rôznych súvislostiach,
- využíva názorný materiál, žiak s ním môže manipulovať,
- systematicky sa venuje žiakovi individuálne,

- poskytne žiakovi dostatok možností na precvičenie a osvojenie učiva
- priebežne si overuje ako žiak porozumel,
- pri skúšaní a overovaní vedomostí volí rôzne vhodné formy,
- otázky a úlohy zadáva tak, aby žiak mohol odpovedať jednoznačne,

Pri vzdelávaní žiaka s VPU je nevyhnutná úzka spolupráca školy a rodiny a vytvorenie atmosféry spoločnej zodpovednosti.

Zásady hodnotenia

Pri hodnotení individuálne začleneného žiaka so zdravotným znevýhodnením budú vyučujúci rešpektovať špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby žiaka, postupovať podľa platných Metodických pokynov a rešpektovanie všeobecných zásad hodnotenia žiaka podľa druhu špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb. Cieľom vytvorenia podmienok na vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami je prispôbiť a organizovať výchovno-vyučovací proces tak, aby mali všetci žiaci rovnaký prístup vo vzdelávaní a mali možnosť ako ostatní žiaci dosiahnuť maximálny rozvoj svojich schopností.

Ak je žiakovi potrebné prispôbiť obsah a formy vzdelávania v jednom alebo viacerých vyučovacích predmetoch, vyučujúci učiteľ v spolupráci so špeciálnym pedagógom vypracuje postupnosť krokov pri preberaní učiva príslušného predmetu. Úprava učebných osnov sa vypracováva len pre tie vyučovacie predmety, v ktorých žiak nemôže postupovať podľa učebných osnov daného ročníka. Individuálny učebný program sa počas roka môže upravovať a dopĺňať podľa aktuálnych potrieb žiaka. Zmeny treba konzultovať so všetkými zainteresovanými odborníkmi a oboznámiť zákonného zástupcu. Program podpisuje riaditeľ školy, triedny učiteľ, špeciálny pedagóg a zákonný zástupca žiaka.

Pri hodnotení učebných výsledkov žiaka s VPU učiteľ rešpektuje jeho psychický a fyzický stav, druh a závažnosť poruchy, ktorá má vplyv na výsledky práce žiaka. Posudzuje výsledky objektívne a primerane náročne, pričom prihliada aj na jeho vynaložené úsilie, svedomitosť, individuálne schopnosti, záujmy a predpoklady ďalšieho vzdelávania po ukončení povinnej školskej dochádzky. Je nevyhnutné postupovať podľa odporúčaní špeciálneho pedagóga. Jeho výkony taktne posudzuje v porovnaní s rovesníkmi, ale najmä v porovnaní s uplynulým obdobím vzhľadom na predchádzajúce výkony žiaka.

Žiakom so zdravotným znevýhodnením poskytneme

- vypracovanie a realizáciu individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu
- používanie učebných a kompenzačných pomôcok
- spoluprácu so zariadením výchovného poradenstva a prevencie
- zabezpečenie odbornej starostlivosti (odborného lekára, logopédu, špeciálneho pedagóga, psychológa, výchovného poradcu, ...)
- úpravu triedy podľa potreby

- hodnotenie výchovno-vyučovacích výsledkov podľa MP na hodnotenie a klasifikáciu žiakov zo špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

5.2 Výchova a vzdelávanie žiakov so sociálne znevýhodneného prostredia

Sociálne znevýhodnené prostredie je pre žiaka rodina:

- ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi a príjem rodiny je najviac vo výške životného minima,
- v ktorej aspoň jeden z rodičov patrí do skupiny znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie,
- rodičia majú najvyššie ukončené základné vzdelanie □ má neštandardné bytové a hygienické podmienky.

Špecifickým cieľom výchovy a vzdelávania žiakov zo SZP je prostredníctvom eliminácie alebo odstránenia hendikepov vyplývajúcich zo sociálneho znevýhodnenia, dosiahnuť primeraný rozvoj ich schopností

Špecifické podmienky pre vzdelávanie detí zo SZP :

- pred vstupom do základnej školy zabezpečiť testovanie školskej spôsobilosti,
- prispôbiť úrovni dieťaťa obsah a metódy vzdelávania,
- znížiť počet žiakov v triede, ak je možné,
- realizovať celodenný výchovný systém zaradením do ŠKD,
- zabezpečiť asistenta učiteľa,
- realizovať programy na zlepšenie spolupráce rodičov detí so základnou školou,
- pri tvorbe školského vzdelávacieho programu zohľadňovať sociálne a kultúrne prostredie a potreby detí zo SZP.

Ak je žiakovi treba prispôbiť obsah a formy vzdelávania v jednom alebo viacerých predmetoch, vypracuje vyučujúci daného predmetu v spolupráci so špeciálnym pedagógom úpravu učebných osnov konkrétneho predmetu.

Individuálny výchovno-vzdelávací program obsahuje:

- základné informácie o žiakovi a vplyve jeho sociálne znevýhodneného prostredia na výchovno-vzdelávací proces,
- modifikáciu učebných plánov a učebných osnov,
- aplikáciu špeciálnych vzdelávacích postupov,
- špecifické postupy hodnotenia učebných výsledkov žiaka,

- špecifiká organizácie a foriem vzdelávania,
- požiadavky na zabezpečenie doplnkových učebných pomôcok,
- potrebný servis odborníkov – špeciálny pedagóg, psychológ alebo iný špecialista.

Všetky špecifické úpravy sa vypracovávajú na individuálnej báze tak, aby zodpovedali špeciálnym výchovno- vzdelávacím potrebám konkrétneho žiaka.

Žiakom zo sociálne znevýhodneného prostredia poskytneme

- zabezpečenie základných učebných pomôcok;
- možnosť využívať počítač a inú techniku v procese popoludňajšej prípravy na vyučovanie, prípadne možnosť navštevovať ŠKD;
- spoluprácu s výchovným poradcom a ?????;
- záujmovú činnosť na podporu sociálnych vzťahov, rozvoj zručností a spôsobilostí.

5.3 Výchova a vzdelávanie žiakov s nadaním

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov s nadaním je dosiahnuť optimálny rozvoj ich nadania a pripraviť ich na tvorivé využitie tohto nadania v prospech spoločnosti. Okrem rozvoja výkonových charakteristík nadania sa kladie dôraz na harmonický osobnostný vývin nadaných detí a žiakov, ich emocionálne charakteristiky i sociálne vzťahy. Nadaný žiak je žiakom, ktorý vzhľadom na svoje schopnosti a ďalšie vlastnosti má predpoklad vysokých výkonov v niektorej oblasti /intelektovej, športovej, umeleckej/.

Žiakom s nadaním je potrebné vytvárať špecifické podmienky pre úspešné rozvíjanie ich nadania a optimalizáciu vývinu ich osobnosti najmä.

Zaradenie takéhoto žiaka do programu pre nadaných žiakov je možné iba s informovaným súhlasom zákonného zástupcu.

Individuálny výchovno-vzdelávací program umožňuje žiakovi:

- postúpiť do vyššieho ročníka,
- absolvovať dva ročníky naraz v priebehu jedného školského roka,
- doplniť záväzné učebné osnovy jednotlivých predmetov o nové témy zodpovedajúce nadaniu žiaka a možnostiam školy.

V prípade prijatia žiaka s nadaním, bude pre neho vypracovaný individuálny vzdelávací program na konkrétnu vzdelávaciu oblasť, resp. vyučovací predmet. Za jeho vypracovanie je zodpovedný triedny učiteľ. Pri tvorbe spolupracuje so zariadením výchovného poradenstva.

Individuálny výchovno-vzdelávací program nadaného žiaka obsahuje:

- základné informácie o žiakovi,
- špecifikáciu druhu a štruktúry jeho nadania s opisom silných a slabých stránok jeho osobnosti,
- modifikáciu učebných plánov a učebných osnov,
- špecifiká organizácie a foriem vzdelávania,
- zapojenie učiteľa/učiteľov vyššieho stupňa do vzdelávania,
- požiadavky na zabezpečenie špeciálnych učebných pomôcok,

Individuálny výchovno-vzdelávací program možno priebežne meniť a upravovať podľa aktuálneho vývinu nadania žiaka.

Žiakom s nadaním umožníme

- rozvíjanie talentu a individuálnych schopností;
- realizáciu sa v športových, umeleckých, vedomostných a iných súťažiach;
- využívanie individuálnych i skupinových metód práce zameraných na rozvoj špecifických zručností a spôsobilostí;
- spoluprácu s poradenskými zariadeniami.

6. Poskytovanie poradenských služieb v škole

Kariérové poradenstvo: Výchovný poradca v základnej škole pri profesionálnej orientácii žiakov využíva viacero metód poskytovania informácií a komunikácie so žiakmi, rodičmi, školami a poradenskými inštitúciami.

Konzultácie výchovného poradcu so žiakmi a ich rodičmi zamerané na výchovné problémy, problémy s učením a správaním a problémy s nerozhodnosťou pri voľbe strednej školy a budúceho povolania. Besedy výchovného poradcu so žiakmi 8. a 9. ročníka zamerané na informácie o učebných a študijných odboroch. Besedy zástupcov stredných škôl so žiakmi 9. ročníka Dni otvorených dverí na stredných školách majú možnosť navštíviť žiaci so svojimi rodičmi. Rodičovské združenia so zástupcami stredných škôl. Využívanie IKT je jedným z najsilnejších nástrojov získavania informácií o školách a trhu práce.

7. Vzdelávacie oblasti a prierezové témy

Vzdelávacie oblasti sú okruhy, do ktorých patrí problematika vyčlenená z obsahu celkového vzdelávania a z formulovania kľúčových kompetencií. Obsah školského vzdelávania tvorí kultúrne dedičstvo. Prostredníctvom svojej kultúry spoločenstvo odovzdáva svoje

chápanie sveta aj svoje skúsenosti ďalším generáciám. Obsah vzdelávania sa utvára na základe kultúrnej tradície, ktorú spoločenstvo prebralo z minulosti a inovácie, ku ktorým dospelo. Obsahom vzdelávania sú aj najnovšie poznatky, ktoré nastroľuje súčasný vedecko-technický, hospodársky, sociálny a kultúrny rozvoj spoločnosti, napríklad informačné a komunikačné technológie, ktoré každý občan potrebuje k životu, k práci ale aj mimo práce ale taktiež aj socio-kultúrne obsahy osobnostného rozvoja žiaka, jeho ochrany pred negatívnymi sociálnymi javmi, ochrany zdravia, prírody atď. Obsah nižšieho stredného vzdelávania je rozdelený do **8 vzdelávacích oblastí**, ktoré vychádzajú z definovania obsahu vzdelávania a z kľúčových kompetencií.

Vzdelávacie oblasti a príslušné predmety pre 2. stupeň základnej školy:

JAZYK A KOMUNIKÁCIA:

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

PRVÝ CUDZÍ JAZYK

DRUHÝ CUDZÍ JAZYK

MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI :

MATEMATIKA

INFORMATIKA

ČLOVEK A PRÍRODA:

FYZIKA

CHÉMIA

BIOLÓGIA

ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ:

DEJEPIS

GEOGRAFIA

OBČIANSKA NÁUKA

ČLOVEK A HODNOTY:

ETICKÁ VÝCHOVA /

NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA

ČLOVEK A SVET PRÁCE

TECHNIKA

SVET PRÁCE

UMENIE A KULTÚRA:

HUDOBNÁ VÝCHOVA

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

VÝCHOVA UMENÍM

ZDRAVIE A POHYB :

TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA

Prierezové témy sa prelínajú vzdelávacími oblasťami. Odrážajú aktuálne problémy súčasnosti, sú určitým návodom na ich prevenciu a riešenie, ale zároveň slúžia aj na prehĺbenie základného učiva, zdôraznenie aplikačného charakteru, majú prispieť k tomu, aby si žiaci rozšírili rozhľad, osvojili si určité postoje, hodnoty, rozhodovanie. Prepájajú rôzne oblasti základného učiva, prispievajú ku komplexnosti vzdelávania žiakov a pozitívne ovplyvňujú proces utvárania a rozvíjania kľúčových kompetencií (spôsobilostí) žiakov.

7.1. Charakteristika vzdelávacích oblastí

7.1.1 JAZYK A KOMUNIKÁCIA

V jazykovej časti oblasti Jazyk a komunikácia sú určujúcimi ciele rozvíjania komunikačných schopností žiakov, ktoré síce boli deklarované aj v minulosti, ale ich uskutočňovanie bolo vytláčané tendenciou obsiahnuť pomerne veľkú sumu jazykových pojmov na vysokej úrovni abstrakcie. **Zdôrazňujeme preto chápanie jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi, čo by sa vo vyučovaní jazyka malo premietnuť do zámerného preferovania rozvoja komunikačných kompetencií, ktoré budú istým teoretickým i praktickým východiskom ich ďalšieho rozvíjania v ostatných vyučovacích predmetoch s ohľadom na ich špecifické potreby.** Výrazne sa posilnil komunikatívno-zážitkový model vyučovania jazyka a naopak oslabila sa tendencia obsiahnuť „školskú podobu“ vednej disciplíny – lingvistiky. Obsah sa zredukoval v prospech aktivít žiakov, ktorí majú v čo najväčšom rozsahu interpretačno - hodnotiacim spôsobom pracovať s jazykovými komunikátmi.

Najväčší akcent sa pritom kladie na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť, schopnosť argumentovať a pod.

Primárnym v literárnej výchove sa stáva rozvoj schopností žiaka poznávať svet a zmocňovať sa ho esteticko-umeleckými prostriedkami a úsilie odstrániť z vedomia žiaka presvedčenie o jedinečnosti a nenahraditeľnosti kognitívneho prístupu k svetu a smerovanie k pochopeniu špecifik, ktoré v poznávacom procese predstavuje estetické osvojovanie reality. Obsahové osnovanie predmetu smeruje k rozvíjaniu čitateľských kompetencií, resp. súboru vedomostí, zručností, hodnôt a postojov zameraných na príjem (recepciu) umeleckého textu (čítanie, deklamácia, počúvanie), jeho analýzu, interpretáciu a hodnotenie. Najdôležitejším prvkom v tejto koncepcii literárnej výchovy je sústredenie dôrazu na čítanie ako všestranné osvojovanie umeleckého textu. Cieľom sa stáva rozvoj čitateľských schopností, ktoré ďaleko presahujú aspekt technického zvládnutia čítaného textu a smerujú k prijatiu jeho obsahu. Dobré zvládnutie jazykového učiva a najmä komunikatívnych kompetencií vytvára predpoklad na rozvinutie schopnosti úspešne sa uplatniť na trhu práce a v súkromnom živote. Jazyk sa chápe ako znak národnej a individuálnej identity, ako prostriedok komunikácie a profesionálnej realizácie a prostriedok na vyjadrovanie citov a pocitov.

Cudzie jazyky naopak prispievajú k pochopeniu a objavovaniu tých skutočností, ktoré presahujú oblasť skúseností sprostredkovaných štátnym jazykom. Poskytujú živý jazykový základ a predpoklady pre komunikáciu žiakov v rámci Európskej únie. Cudzie jazyky umožňujú poznávať

odlišnosti v spôsobe života ľudí iných krajín a ich odlišné kultúrne tradície. Poskytujú prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenia.

Členenie vzdelávacej oblasti podľa kľúčových jazykových kompetencií, t. j. podľa procesov, ktoré sa nimi rozvíjajú:

- Počúvanie;
- Komunikácia (hovorenie) s porozumením;
- Čítanie;
- Písanie.

Vzdelávanie v danej vzdelávacej oblasti smeruje k utváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií tým, že vedie k:

- podpore sebadôvery každého žiaka,
- osvojeniu si vedomostí a nadobudnutých kompetencií, ktoré im umožnia vzdelávať sa po celý ich život a zaujať aktívne miesto v socio-kultúrnom prostredí,
- príprave všetkých žiakov tak, aby sa stali zodpovednými občanmi, schopnými podieľať sa na rozvoji demokratickej spoločnosti, pluralizmu a kultúrnej otvorenosti,
- zaručeniu rovnakých šancí sociálnej emancipácie pre všetkých žiakov,
- pochopeniu vzdelávania v príslušnom jazyku, v ktorom sa odráža historický a kultúrny vývoj národa a zároveň ako významný zjednocujúci činiteľ národného spoločenstva a ako dôležitý prostriedok celoživotného vzdelávania,
- vnímaniu a postupnému osvojovaniu si jazyka ako bohatého mnohotvárneho prostriedku, k získavaniu a odovzdávaniu informácií, k vyjadrovaniu vlastných postojov a názorov,
- zvládnutiu základných pravidiel medziludskej komunikácie daného kultúrneho prostredia a nadobudnutiu pozitívneho vzťahu k jazyku v rámci interkultúrnej komunikácie,
- nadobudnutiu vzťahov k slovesným umeleckým dielam, k vlastným čitateľským zážitkom, k rozvíjaniu svojho pozitívneho vzťahu k literatúre a k ďalším druhom umenia vychádzajúcich z umeleckých textov a rozvíjaniu svojich emocionálnych a estetických cítení a vnímaní,
- pestovaniu vedomia jazykovej príslušnosti k istému etniku, pocitu jazykovej príbuznosti a spolupatričnosti s inými etnikami prostredníctvom ovládania normy spisovného jazyka,
- viesť žiakov k zvyšovaniu jazykovej kultúry, ich verbálnych ústnych i písomných jazykových prejavov.

Obsah vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia sa realizuje vo vzdelávacích predmetoch slovenský jazyk a literatúra , cudzích jazykoch /anglický jazyk, nemecký jazyk a ruský jazyk / a v predmete tvorivé písanie.

7.1. 2 MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI

Charakteristika

Obsah v tejto oblasti vzdelávania sa sústreďuje na dobudovanie pojmu prirodzených, celých a racionálnych čísel a početových výkonov týmito číslami. Na tomto stupni sa kladú základy algebry (riešenie rovníc a nerovnic, funkcií). Z geometrie sa paralelne rozvíja rovinná aj priestorová geometria, rozširujú sa žiacke vedomosti o geometrických útvaroch, žiaci sa naučia vypočítať obvod a obsah rovinných útvarov a povrch a objem priestorových útvarov. Zoznamujú sa s meraním dĺžky obsahu a objemu ako aj meraním veľkosti uhlov.

Informatika podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov, ich schopnosť analyzovať a syntetizovať, zovšeobecňovať, hľadať vhodné stratégie riešenia problémov a overovať ich v praxi. Vede k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie. Poslaním vyučovania informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch. Buduje tak informatickú kultúru, t.j. vychováva k efektívnemu využívaniu prostriedkov informačnej civilizácie rešpektovaním právnych a etických zásad používania informačných technológií a produktov. Toto poslanie je potrebné dosiahnuť spoločným pôsobením predmetu informatika a aplikovaním informačných technológií vo vyučovaní aj iných predmetov, medzipredmetových projektov, celoškolských programov a pri riadení školy.

Ciele

Cieľom je, aby žiak získal schopnosť používať matematiku vo svojom budúcom živote. Matematika má rozvíjať žiakovo logické a kritické myslenie, schopnosť argumentovať a komunikovať a spolupracovať v skupine pri riešení problémov. Žiak ju spoznáva ako súčasť ľudskej kultúry a dôležitý nástroj pre spoločenský pokrok. Informatika podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov, ich schopnosť analyzovať a syntetizovať, zovšeobecňovať, hľadať vhodné stratégie riešenia problémov a overovať ich v praxi. Vede k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie. Poslaním vyučovania informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a informáciami v počítačových systémoch.

Oblasť tvoria predmety matematika a informatika.

Predmet **matematika** je zameraný na rozvoj matematickej kompetencie tak, ako ju formuloval Európsky parlament. Vzdelávací obsah predmetu je rozdelený na päť tematických okruhov, v rámci ktorých sa žiaci zoznamujú s primeranými elementárnymi poznatkami a riešeniami praktických úloh. Sú to: *Čísla, premenná a početové výkony s číslami, Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy, Geometria a meranie, Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika, Logika, dôvodenie, dôkazy*. Obsah vzdelávania je spracovaný na kompetenčnom základe, čo znamená, že matematické poznatky sú žiakom prezentované s využitím už existujúcich matematických poznatkov žiakov a skúseností s aplikáciou už osvojených poznatkov. Pri prezentovaní matematických poznatkov a skúseností sa pozornosť prioritne zameriava na rozvoj žiackych schopností, predovšetkým väčšou aktivizáciou žiakov.

V predmete **informatika** žiaci sú vedení k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s informáciami v počítačových systémoch. Vzdelávací obsah informatiky je rozdelený na päť tematických okruhov:

- informácie okolo nás,
- komunikácia prostredníctvom IKT,
- postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie,
- princípy fungovania IKT,
- informačná spoločnosť.

7.1. 3 ČLOVEK A PŘÍRODA

Vzdelávacia oblasť Človek a príroda obsahuje problematiku vzdelávania spojenú so skúmaním prírody. V tejto oblasti žiaci dostávajú príležitosť poznávať prírodu ako systém, ktorého súčasťou sú vzájomné premeny, pôsobia na seba a ovplyvňujú sa. Na takomto poznaní je založené aj pochopenie dôležitosti prírodnej rovnováhy pre existenciu živých sústav, vrátane človeka. Prírodovedné predmety svojim činnostným a bádateľským charakterom vyučovania umožňujú žiakom hlbšie porozumieť zákonitostiam prírodných procesov, a tým si uvedomovať aj užitočnosť prírodovedných poznatkov a ich aplikáciu v praktickom živote.

Cieľom vzdelávania prostredníctvom obsahu v tejto oblasti je porozumieť prírodným aspektom vplyvujúcim na život človeka a vedieť vysvetliť prírodné javy vo svojom okolí, zaujímať sa o prírodu a dianie v nej, získavať informácie o prírode a jej zložkách nielen z rôznych zdrojov, ale aj prostredníctvom vlastných pozorovaní a experimentov v prírode a v laboratóriu, čím si rozvíjajú zručnosti pri práci s grafmi, tabuľkami, schémami, obrázkami, náčrtmi. Podstatné je poznanie základných princípov ochrany krajiny a životného prostredia a osvojeniu si základných princípov zdravého životného štýlu. Dôležité je hľadanie zákonitých súvislostí medzi pozorovanými vlastnosťami prírodných objektov a javov, ktoré nás obklopujú v každodennom živote a porozumenie ich podstate, čo si vyžaduje interdisciplinárny prístup, a preto aj úzku spoluprácu s predmetmi napríklad fyzika, chémia, biológia, geografia a matematika. Okrem rozvíjania pozitívneho vzťahu k prírodným vedám sú prírodovedné poznatky interpretované aj ako neoddeliteľná a nezastupiteľná súčasť kultúry ľudstva. V procese vzdelávania sa má žiakom sprostredkovať poznanie, že neexistujú bariéry medzi jednotlivými úrovňami organizácie prírody a odhaľovanie jej zákonitostí je možné len prostredníctvom koordinovanej spolupráce všetkých prírodovedných odborov s využitím prostriedkov IKT.

Oblasť tvoria predmety fyzika, chémia, biológia a mladý záchranár.

7.1. 4 ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ

Vzdelávacia oblasť sa prostredníctvom obsahu snaží uchovať kontinuitu tradičných hodnôt našej spoločnosti v súlade s aktuálnymi integračnými procesmi, viesť k vnímaniu vlastenectva a národnej hrdosti v kontexte európanstva a multikulturalizmu. Cieľom vzdelávacej oblasti je zoznámiť žiakov s vývojom ľudskej spoločnosti, s najvýznamnejšími spoločenskými javmi a procesmi, ktoré sa premietajú do každodenného života a vnímať svet integrujúco vo vzájomnom vzťahu medzi prírodou a spoločnosťou. Poznanie minulosti svojho národa ako aj národov Európy a sveta, oboznámenie sa so zemepisnými charakteristikami svojej vlasti a regiónov sveta a utváranie pozitívnych občianskych postojov je predpokladom získania občianskych kompetencií, ktoré patria ku kľúčovým vo vzdelávaní. Žiaci cez poznanie najbližšieho prostredia (rodina, škola), ktorého sú súčasťou, získavajú základné vedomosti o svojom najbližšom spoločenskom prostredí, o miestnej obci, regióne a o ostatných regiónoch Slovenska. Oboznamujú sa s územím, obyvateľmi, ich tradíciami a zvykmi, so svetom detí i dospelých, osvojujú si pravidlá a normy správania doma, v škole a na verejnosti. Učia sa orientovať v čase, časových údajoch, histórii vlastnej rodiny, svojej vlasti i ľudskej spoločnosti. Vedú sa k pochopeniu vlastného miesta a roly v spoločnosti, ako aj k tomu, aby svojimi postojmi a konaním prejavovali občiansku aktivitu, vlastenectvo, zodpovednosť k sebe, svojim blízkym, národu a celej

spoločnosti. Vychováva žiakov k láske k vlasti a súčasne rozvíja a upevňuje vedomie príslušnosti k európskemu civilizačnému a kultúrnemu prostrediu.

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť otvára priestor pre kultivovanie individuálnych a spoločenských spôsobilostí (kompetencií), učí vidieť veci a javy vo vzájomných súvislostiach, ponúka argumenty, inšpiruje k tvorivému riešeniu otázok dôležitých pre vzdelanostnú spoločnosť. Rozvíja myšlienkové operácie, praktické zručnosti a vedomie vlastnej identity žiaka. Výchova a vzdelávanie v oblasti smeruje k vytváraniu kľúčových kompetencií tým, že žiakov vedie k:

- orientácii v čase a priestore,
- získavaní základných schopností a zručností poznávať historický materiál,
- získavaní základných vedomostí z oblasti historických faktov (svetové a národné dejiny),
- pochopeniu príčin a dôsledkov historických udalostí,
- čítaniu a interpretovaniu historických máp, obrázkov, fotografií, tabuliek a iných prostriedkov používaných v dejepise,
- osvojovaniu noriem spoločenského správania a občianskeho spolužitia,
- rešpektovania hodnoty pozitívnych medziľudských vzťahov,
- práci s informáciami o Slovenskej republike ako časti zeme a o Zemi ako celku,
- porozumeniu premenám v krajine, ktoré podmieňuje človek,
- porozumeniu a rozvíjaniu čítania a interpretácie obrázkov, fotografií, grafov, tabuliek, prierezov, schém a diagramov ako prostriedkov geografie,
- rozvíjaniu podnikateľských zručností spracúvaním projektov,
- zvládnutiu bežných situácií v osobnom i občianskom živote,
- nachádzaniu vlastného miesta a roly v spoločnosti,
- získavaní orientácie v aktuálnom verejnom živote Slovenskej republiky i vo svete,
- pochopeniu podstaty demokracie, práv a povinností občanov, rozpoznávaní protiprávneho konania a uvedomení si jeho dôsledkov,
- kultivovanému vyjadrovaniu vlastných myšlienok, názorov, postojov a ich obhajovaniu,
- úcte k vlastnému národu i k iným národom a národnostiam,
- pochopeniu a rešpektovaniu kultúrnych, náboženských a iných odlišností ľudí a spoločenskostí,
- budovaniu kladného vzťahu ku všetkým humánnym a demokratickým hodnotám.

Vzdelávaciu oblasť Človek a spoločnosť tvoria predmety dejepis, geografia a občianska náuka, aj keď témy sa nachádzajú aj v ďalších predmetoch v iných oblastiach.

7.1. 5 UMENIE A KULTÚRA

Vzdelávacia oblasť nadväzuje na primárny stupeň výchovy a vzdelávania, na ďalšie rozvíjanie žiakových kreatívnych vyjadrovacích schopností prostredníctvom vybraných vyjadrovacích prostriedkov výtvarného umenia, hudby, dizajnu, architektúry, filmu, elektronických médií. Toto vyjadrovanie je chápané vo vzťahoch k dramatickým aj literárnym vyjadrovacím prostriedkom a v širších súvislostiach kultúry – v rámci spoločných tém a medzipredmetových väzieb aj s predmetmi ostatných vzdelávacích oblastí. Dôležitým poslaním oblasti je budovanie vlastnej kultúrnej identity, chápanie miesta súčasného umenia v živote žiaka a aktívna účasť na ňom ako aj rozvíjanie schopnosti porozumieť iným kultúram. Vzdelávacia oblasť rozvíja žiakovo povedomie vlastných vkusových postojov, kultúrno-historické vedomie, rozvíja schopnosť rešpektovať a tolerovať hodnoty iných ľudí a iných kultúr. Žiak sa učí využívať základné kultúrne nástroje na kultivovanú komunikáciu, rozlišovať rôzne súčasti kultúry (umenie, veda, náboženstvo, šport), rozumieť ich súvislostiam a úlohe

vo svojom živote a v živote spoločnosti. Učí sa rozlišovať hlavné umelecké druhy, ich médiá, formy, hlavné tendencie a štýly, vyjadrovacie prostriedky, základné kompozičné princípy; opisovať svoje estetické zážitky z vnímania umeleckých diel, chápať význam estetických faktorov, estetickej činnosti v každodennom živote, chápať význam umenia v živote jednotlivca a spoločnosti. Rozvíja sa jeho záujem o kultúrne dedičstvo a jeho aktualizované formy (na úrovni sociálnej skupiny, regiónu, národa a štátu, európskej kultúrnej oblasti), zoznamuje sa s kultúrou iných národov, učí sa chápať význam kultúrnych a umeleckých pamiatok a učí sa chápať súčasnú umeleckú tvorbu a prejavy kultúry. Žiak spoznáva typické umelecké a kultúrne prejavy ťažiskových epoch vývoja kultúry, vybrané typické diela a autorov svetového a slovenského umenia.

Súčasťou oblasti je rozvoj zodpovedných a samostatných postojov k súčasnej kultúrnej ponuke, k móde, masovej kultúre, subkultúram, poklesnutým formám vyjadrovania; rozvoj kritického myslenia vo vzťahu k mediálnej produkcii a k iným súčasným kultúrnym procesom. Rozvíjajú sa žiakove interkultúrne kompetencie pre komunikáciu a spoluprácu s príslušníkmi iných kultúr. V rámci nižšieho sekundárneho vzdelávania si žiaci osvojujú základy viacerých umeleckých druhov, zoznamujú sa s možnými prienikmi a špecifikami, ich miestom v kultúre a postupne sa rozvíja ich komplexné vnímanie umenia a kultúry v súvislostiach súčasných kultúrnych procesov a aktuálnych problémov.

Žiak si rozvíja poznanie zákonitostí etikety, schopnosti spolupracovať a kultúrne komunikovať na základe pravidiel etikety. V cieľoch (aj v odporúčaných metódach) oblasť rešpektuje cyklus učenia, v ktorom sa kombinuje skúsenosť postavená na osobnom zážitku, reflexia skúsenosti, aktívne odskúšanie svojich poznatkov až po ďalší rozvoj skúsenosti a jej komunikáciu.

Vzdelávacia oblasť sa člení na učebné predmety: výtvarná výchova (5. –7. roč.), hudobná výchova (5. –7. roč.) a výchova umením (8. - 9. roč.) .

Absolvovaním tejto vzdelávacej oblasti žiak by mal:

- mať povedomie vlastnej kultúrnej identity, rozvíjať vlastné kultúrno-historické vedomie,
- rozvíjať kultivovanú vizuálnu, sluchovú, jazykovú a pohybovú gramotnosť,
- získať schopnosť kreatívneho vyjadrovania myšlienok, skúseností a emócií prostredníctvom rôznych médií, vrátane hudobných umení, scénických umení, písaného a hovoreného slova, výtvarných prostriedkov, elektronických médií,
- využívať základné kultúrne nástroje na kultivovanú komunikáciu,
- rozlišovať rôzne súčasti kultúry (umenie, veda, náboženstvo, šport a i.), rozumieť ich úlohu v živote jednotlivca a spoločnosti,
- rozlišovať hlavné umelecké druhy, opisovať svoje estetické zážitky z vnímania umeleckých diel,
- chápať význam estetických faktorov, estetickej činnosti v každodennom živote,
- chápať význam umenia v živote jednotlivca a spoločnosti a v kultúre,
- chápať význam kultúrnych a umeleckých pamiatok,
- porozumieť súčasnej umeleckej a kultúrnej tvorbe,
- zaujímať sa o kultúrne dedičstvo svojho regiónu, národa a štátu a zoznamovať sa s kultúrou iných národov a regiónov,
- získavať informácie o miestnom, národnom, európskom a svetovom kultúrnom dedičstve, vedieť ich spracovať a kriticky vyhodnocovať,
- získať vedomosti o významných umeleckých dielach z európskej tradície,

- vážiť si celosvetové kultúrne dedičstvo, kultúrne a umelecké hodnoty rôznych svetových kultúr, rešpektovať a tolerovať hodnoty iných kultúr,
- poznať zákonitosti etikety, vedieť kultúrne komunikovať na základe pravidiel etikety,
- zaujímať zodpovedné postoje k súčasnej kultúrnej ponuke, k móde a k subkultúram,
- uplatňovať kritické myslenie voči mediálnej ponuke a iným súčasným kultúrnym procesom,
- mať základné interkultúrne kompetencie pre komunikáciu s príslušníkmi iných kultúr.

7.1. 6 ČLOVEK A HODNOTY

Vzdelávacia oblasť sa zameriava na budovanie a kultiváciu duševného, duchovného a sociálneho rozmeru mladých ľudí. Napomáha im k postupnému vytváraniu ich hodnotovej orientácie tak, aby raz ako dospelí jedinci boli prínosom pre ľudské spoločenstvo. Cieľom vzdelávacej oblasti je vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a národné hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale zážitkovým učením účinne podporuje pochopenie a interiorizáciu (zvnútornenie) mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade. Pripravuje mladých ľudí pre život v tom zmysle, aby raz ako dospelí prispeli k vytváraniu harmonických a stabilných vzťahov v rodine, na pracovisku, medzi spoločenskými skupinami, v národe a medzi národmi.

Obsah vzdelávacej oblasti Človek a hodnoty sa realizuje v povinne voliteľných vzdelávacích predmetoch etická výchova alebo náboženská výchova.

Povinne voliteľný vzdelávací predmet **etická výchova** sa v prvom rade zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania žiakov. Pre etickú výchovu je primárny rozvoj etických postojov a prosociálneho správania. Jej súčasťou je aj rozvoj sociálnych zručností (otvorená komunikácia, empatia, pozitívne hodnotenie iných), ako aj podpora mentálnej hygieny, podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia.

Povinne voliteľný vzdelávací predmet **náboženská výchova** formuje v človeku náboženské myslenie, svedomie, náboženské vyznanie a osobnú vieru ako osobný prejav náboženského myslenia a integrálnej súčasti identity človeka. Vzdelávanie v tejto oblasti smeruje k utváraniu a rozvíjaniu schopností a spôsobilostí žiakov a vedie ich k:

- sebaúcte, k autonómnemu cíteniu a mysleniu;
- hodnoteniu, zaujímaniu stanovísk, rozlišovaniu dobra od zla;
- spoznávaní efektívnej komunikácie, dôvodov a prvkov prosociálneho správania primeraného veku;
- spoznávaní zásad dobrých medziľudských vzťahov;
- zvnútorňovaniu prosociálnych hodnôt, postojov a sociálnych noriem;
- rozvíjaniu sociálnych zručností;
- formovaniu spoločenstva žiakov;
- rozvíjaniu a reflexii v otázkach Boha, významu sveta, zmyslu a hodnoty života a noriem pre konanie človeka a dávaniu odpovede na základe zjavenia a viery cirkvi;
- oboznamovaniu so skutočnosťou viery a s posolstvom, na ktorom sa viera zakladá a napomáhaniu prostredníctvom uvažovania rozumom zdôvodniť vieru;
- prijímaniu osobných rozhodnutí vo vzťahu k iným konfesiam a náboženstvám, k svetonázorom a ideológiám a podpore pochopenia a tolerance voči rozhodnutiam druhých;

- motivácii k osobnému náboženskému životu a k zodpovednému konaniu v cirkvi a v spoločnosti.

7.1.7 ČLOVEK A SVET PRÁCE

Vzťah k práci, otázky výberu povolania sú základom tejto vzdelávacej oblasti. Cieľom je pripraviť žiakov na život v praxi a na to, aby sa v budúcnosti dokázali uplatniť na trhu práce (napr. aby dokázali dodržiavať pravidlá, povinnosti a záväzky, aby sa vedeli adaptovať sa na zmenené pracovné podmienky). Oblasť vzdelávania sa sústreďuje na to, aby žiaci dokázali pristupovať k výsledkom pracovnej činnosti nielen z hľadiska kvality, ale aj funkčnosti, hospodárnosti a spoločenského významu.

Vzdelávanie v tejto oblasti smeruje k vytváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií žiakov tým, že vede žiakov k:

- pozitívnemu vzťahu k práci a zodpovednosti za kvalitu svojich i spoločných výsledkov práce,
- osvojeniu základných pracovných zručností a návykov v rôznych pracovných oblastiach,
- k organizácii a plánovaniu práce a k používaniu vhodných nástrojov, náradia a pomôcok pri práci i v bežnom živote,
- vytrvalosti a sústavnosti pri plnení zadaných úloh, k uplatňovaniu tvorivosti a vlastných nápadov pri pracovnej činnosti a k vynakladaniu úsilia na dosiahnutie kvalitného výsledku,
- autentickému a objektívnemu poznávaniu okolitého sveta, k potrebnej sebadôvere, k novému postoju a hodnotám vo vzťahu k práci človeka, technike a životnému prostrediu,
- chápaniu práce a pracovnej činnosti ako príležitosti k sebarealizácii, sebavzdelávaniu a k rozvíjaniu podnikateľského myslenia,
- orientácii v rôznych odboroch ľudskej činnosti, formách fyzickej a duševnej práce a osvojeniu potrebných poznatkov a zručností významných pre možnosť uplatnenia, pre voľbu vlastného profesijného zamerania a pre ďalšiu životnú a profesijnú orientáciu,
- k rešpektovaniu environmentálnych hodnôt a chápaniu recyklácie materiálov a produktov.

Obsah vzdelávacej oblasti sa realizuje v predmetoch svet práce, technika a vedenie domácnosti.

7.1. 8 ZDRAVIE A POHYB

Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb vytvára priestor pre uvedenie si potreby celoživotnej starostlivosti o svoje zdravie, ktorej neoddeliteľnou súčasťou je pohyb. Dôraz v tejto vzdelávacej oblasti je kladený na základné informácie súvisiace so zdravým spôsobom života. Pohyb a zdravý spôsob života sa objavuje v cieľoch viacerých predmetov, napríklad telesnej a športovej výchovy a biológie, etickej výchovy, techniky a sveta práce.

Charakteristickým znakom vzdelávacej oblasti sú vedomosti a praktické skúsenosti vedúce k rozvoju pohybových schopností, zlepšovaniu pohybovej výkonnosti žiaka, k získaniu základov športov a ich využívaniu s perspektívou ich uplatnenia v štruktúre vlastného pohybového režimu. Najdôležitejším poslaním je vytváranie vzťahu k pravidelnej pohybovej činnosti ako nevyhnutného základu zdravého životného štýlu. Vzdelávacia oblasť je výrazne spojená so zdravím, zdravým

životným štýlom, pohybovou a športovou činnosťou nielen počas školskej dochádzky, ale i v dospelosti. Základné poznatky o význame pohybových aktivít pre zdravie, prevenciu ochorení, správnej životosprávy, športovej činnosti a jej organizovaní, pohybovej výkonnosti a jej hodnotení a pohybové prostriedky sú v predmete telesná a športová výchova rozdelené do štyroch modulov - zdravie a jeho poruchy, zdravý životný štýl, zdatnosť a pohybová výkonnosť, športové činnosti pohybového režimu.

Obsah vzdelávacej oblasti sa realizuje v predmetoch telesná a športová výchova a stravovanie a výživa.

Všeobecným cieľom **telesnej a športovej výchovy** je umožniť žiakom osvojiť si, zdokonaľovať a upevňovať pohybové návyky a zručnosti na primeranej úrovni, zvyšovať svoju pohybovú gramotnosť, rozvíjať kondičné a koordinačné schopnosti, zvyšovať všeobecnú pohybovú výkonnosť a zdatnosť, prostredníctvom vykonávanej pohybovej aktivity pôsobiť a dbať o zdravie, vytvárať trvalý vzťah k pohybovej aktivite, telesnej výchove a športu s ohľadom na záujmy žiakov, ich predpoklady a individuálne potreby ako súčasť zdravého životného štýlu a predpokladu schopnosti celoživotnej starostlivosti o vlastné zdravie.

Žiaci končiaci základnú školu by mali mať vytvorenú predstavu o význame telesnej a športovej aktivity pri upevňovaní zdravia, mali by poznať účinok vykonávaných cvičení na organizmus. Mali by samostatne prejavovať záujem o pohybové činnosti, mať zodpovedajúcu úroveň pohybových schopností v súlade s ich pohybovými predpokladmi, mať osvojené pohybové činnosti, z ktorých si dokážu vytvoriť pohybové programy pre vlastnú potrebu.

7.2. Charakteristika prierezových tém

Povinnou súčasťou obsahu vzdelávania sú prierezové témy, ktoré sa spravidla prelínajú cez obsahové vzdelávacie oblasti. Prierezové tematiky je možné uplatňovať viacerými formami - ako integrovanú súčasť vzdelávacieho obsahu oblastí vzdelávania a vhodných vyučovacích predmetov, ako samostatný učebný predmet v rámci voliteľných hodín (pri profilácii školy). Vhodná je forma projektu (v rozsahu počtu hodín, ktoré sú pridelené téme) alebo veľmi efektívnou formou kurzu. Nevyhnutnou podmienkou účinnosti a neformálnej realizácie témy je používanie aktivizujúcich, interaktívnych učebných metód. Výber spôsobu a času realizácie prierezovej tematiky je v kompetencii školy

Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke

V každodennom živote sa žiaci stávajú účastníkmi cestnej premávky ako chodci, korčuliari, kolobežkári, cyklisti, cestujúci v prostriedkoch hromadnej alebo osobnej dopravy a pod. Okrem pozitívnych stránok má doprava a motorizmus aj veľa záporných stránok. Neúmerný je počet dopravných nehôd, ktorých účastníkmi sú deti v mladšom a staršom školskom veku. Základné vedomosti, zručnosti a návyky zamerané na bezpečné správanie sa v rôznych dopravných situáciách získavajú deti najmä prostredníctvom školy.

Učivo tematiky Dopravná výchova je povinnou súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov základných škôl. Úlohou výchovy k bezpečnosti v cestnej premávke v škole je postupne pripraviť deti na samostatný pohyb v cestnej premávke - ako chodcov alebo cyklistov - pričom je potrebné mať na zreteli aj aspekt výchovy budúcich vodičov motorových vozidiel. Realizácia učebnej činnosti sa uskutočňuje v objekte školy, na detských dopravných ihriskách alebo v

bezpečných priestoroch v okolí školy.

Ciele výchovy k bezpečnosti v cestnej premávke na ZŠ zahŕňajú oblasť kognitívnu, afektívnu a psychomotorickú, ktoré je potrebné proporcionálne rozvíjať. Ciele sú zostavené v zmysle týchto kritérií :

- pochopiť funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného všeobecne záväznými právnymi predpismi;
- sformovať si mravné vedomie a správanie sa v zmysle morálnej a právnej zodpovednosti pri chôdzi a jazde v cestnej premávke;
- uplatňovať zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke podľa všeobecne záväzných právnych predpisov, a to ako chodec, korčuliar, cyklista, cestujúci (spolujazdec) a pod;
- spôsobilosť pozorovať svoje okolie, vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke v praktickom živote,
- schopnosť zvládnuť techniku chôdze a jazdy na bicykli;
- schopnosť zvládnuť základné taktické prvky chôdze a jazdy v cestnej premávke;
- pochopiť význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke a prakticky zvládnuť základné úlohy údržby bicykla;
- uvedomiť si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky.

Enviromentálna výchova

Environmentálna výchova je prierezová téma, prelína sa všetkými predmetmi, ale najmä prírodovedou, vlastivedou, pracovným vyučovaním, etickou výchovou.

Cieľom je prispieť k rozvoju osobnosti žiaka tak, že nadobudne schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím vo svojom okolí, pričom zároveň chápe potrebu ochrany životného prostredia na celom svete. Dôležité je, aby žiaci získali vedomosti ale aj zručnosti, ktorými môžu pomáhať životnému prostrediu jednoduchými činnosťami, ktoré sú im primerané a vhodné - chrániť rastliny, zvieratá, mať kladný vzťah k domácim zvieratám ale aj k zvieratám v prírode, starať sa o svoje okolie a pod..

Organizačne je vhodné prierezovú tému začleniť do viacerých predmetov prostredníctvom jednotlivých tém, projektov alebo urobiť kurzovou formou, napríklad zamerať sa jeden týždeň na environmentálnu výchovu – s teoretickou a praktickou časťou.

Osobnostný a sociálny rozvoj

Prierezová oblasť osobnostný a sociálny rozvoj rozvíja ľudský potenciál žiakov, poskytuje žiakom základy pre plnohodnotný a zodpovedný život. Znamená to nielen študijný (akademický) rozvoj žiakov, ale aj rozvíjanie osobných a sociálnych spôsobilostí, ktoré spätne akademický rozvoj podporujú. Aby žiak získal kvalitné vzdelanie, k tomu je potrebné aby si už od primárneho vzdelávania rozvíjal sebareflexiu (rozmýšľal o sebe), spoznával sám seba, svoje dobré ale aj slabé stránky, rozvíjal si sebaúctu, sebadôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie, osobný život a seba vzdelávanie. V tejto súvislosti je potrebné aby sa naučil uplatňovať svoje práva, ale aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných. Dôležité je, aby prierezová téma podporovala u žiakov rozvoj schopnosti uplatňovať prevenciu sociálno-patologických javov (šikanovanie, agresivita, užívanie návykových látok). Cieľom je, aby žiak získaval a udržal si osobnostnú integritu, pestoval kvalitné medziľudské vzťahy, rozvíjať sociálne

spôsobilosti potrebné pre osobný a sociálny život a spoluprácu. V tejto prierezovej tematike sa uplatňuje aj vzdelávanie k ľudským právam ale aj k rodinnej výchove.

Téma sa prelína všetkými obsahovými vzdelávacími oblasťami, pričom sa pri jej uskutočňovaní berú do úvahy aktuálne potreby žiakov. Najviac priestoru má v predmete etická výchova, ale je dôležité aby si učiteľ uvedomil, že na dosiahnutie cieľov tejto prierezovej tematiky je nutné vymedziť priestor aj v náukových predmetoch. Nevyhnutné je, aby sa všetky témy realizovali prakticky, prostredníctvom vhodných cvičení, modelových situácií, diskusií, hier a iných interaktívnych metód.

Ochrana života a zdravia

Ochrana života a zdravia (OZO) sa realizuje prostredníctvom učebných predmetov školského vzdelávacieho programu a samostatných organizačných foriem vyučovania – didaktických hier. V rámci témy sa aplikuje učivo, ktoré bolo v minulosti súčasťou povinného učiva ochrany človeka a prírody (OČP). Ochrana života a jeho zdravia integruje postoje, vedomosti a schopnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách. Podobne pri pobyte a pohybe v prírode, ktoré môžu vzniknúť vplyvom nepredvídaných skutočností ohrozujúcich človeka a jeho okolie.

Cieľom spoločnosti je pripraviť každého jednotlivca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Nevyhnutným predpokladom k tomu je neustále poznávanie prostredníctvom pohybu a pobytu v prírode. Obsah učiva je predovšetkým orientovaný na zvládnutie situácií vzniknutých vplyvom priemyselných a ekologických havárií, dopravnými nehodami, živelnými pohromami a prírodnými katastrofami. Zároveň napomáha zvládnuť nevhodné podmienky v situáciách vzniknutých pôsobením cudzej moci, terorizmom voči občanom nášho štátu. Cieľom oblasti je formovať ich vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí. Poskytnúť žiakom potrebné teoretické vedomosti a praktické zručnosti. Osvojiť si vedomosti a zručnosti v sebaochrane a poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života. Rozvinúť morálne vlastnosti žiakov, tvoriace základ vlasteneckého a národného citenia. Formovať predpoklady na dosiahnutie vyššej telesnej zdatnosti a celkovej odolnosti organizmu na fyzickú a psychickú záťaž v náročných životných situáciách.

- civilná ochrana - riešenie mimoriadnych situácií, zdravotná príprava, pohyb a pobyt v prírode.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

Prierezová téma spája jednotlivé kompetencie, ktoré chceme rozvíjať u žiakov - komunikovať, argumentovať, používať informácie a pracovať s nimi, riešiť problémy, poznať sám seba a svoje schopnosti, spolupracovať v skupine, prezentovať sám seba, ale aj prácu v skupine, vytvoriť nejaký produkt. V tejto prierezovej téme je obsah zameraný na postupnosť jednotlivých krokov a metodológiu tvorby projektu, ktorú budú môcť žiaci využívať v ostatných predmetoch alebo aj v mimoškolskej činnosti pri prezentácii svojej školy. Naučia sa prezentovať svoju prácu písomne aj verbálne s použitím informačných a komunikačných technológií.

Mediálna výchova

Jedným z významných socializačných faktorov ovplyvňujúcich hodnoty, postoje a

správanie jedinca sú médiá. Osvojenie schopnosti kompetentného zaobchádzania s médiami je cieľom mediálnej výchovy ako prierezovej témy.

Cieľom prierezovej tematiky je, aby žiaci:

- lepšie porozumeli pravidlám fungovania mediálneho sveta a primerane veku, lepšie sa v ňom orientovali,
- dokázali posudzovať mediálne šírené posolstvá, objavovať v nich to hodnotné, pozitívne formujúce ich osobnosť a profesionálny rast,
- dokázali si uvedomiť si negatívne mediálne vplyvy na svoju osobnosť a snažiť sa ich zodpovedným prístupom eliminovať,
- vedeli tvoriť mediálne produkty.

Multikultúrna výchova

Multikultúrna výchova je zaradená do obsahu vzdelávania s ohľadom na slovenské kultúrne prostredie, kde po stáročia spolunažívali príslušníci rôzneho etnického, národného, náboženského a kultúrneho pôvodu. Tradičná kultúrna rozmanitosť sa pritom v súčasnosti ešte prehľbuje vďaka viacerým trendom, ktoré sa často zastrešujú pojmom globalizácia. Jedným z týchto trendov, ktorý výrazne zvyšuje rozmanitosť kultúr na Slovensku, je migrácia príslušníkov vzdialenejších a doposiaľ nepoznaných kultúr a subkultúr. Multikultúrnosť slovenskej spoločnosti však nikdy neznamenal len pokojné spolunažívanie rôznych skupín obyvateľov, ale vždy bola a dodnes je poznačená aj predsudkami a stereotypmi, ktoré sa prejavujú v rôznych podobách neznášanlivosti, rasizmu, či xenofóbie.

Žiaci všetkých vekových kategórií budú čoraz častejšie v osobnom aj verejnom živote vystavení rôznym kultúrnym vplyvom a v čoraz väčšej miere sa budú dostávať do kontaktu s príslušníkmi iných kultúr. Preto je potrebné, aby boli na tieto výzvy pripravení, a aby boli schopní rozoznať, rešpektovať a podporovať rôzne kultúrne ukotvenie vo svojom okolí. Cieľom prierezovej témy multikultúrna výchova je preto výchovné a vzdelávacie pôsobenie zamerané na rozvoj poznania rozličných tradičných aj nových kultúr a subkultúr, akceptáciu kultúrnej rozmanitosti ako spoločenskej reality a rozvoj tolerance, rešpektu a prosociálneho správania a konania vo vzťahu ku kultúrnej odlišnosti. Edukačná činnosť je zameraná na to, aby škola a školské vzdelávanie fungovali ako spravodlivé systémy, kde majú všetci žiaci rovnakú príležitosť rozvíjať svoj potenciál. Žiaci spoznávajú svoju kultúru aj iné kultúry, históriu, zvyky a tradície ich predstaviteľov, rešpektujú tieto kultúry ako rovnocenné a dokáže s ich príslušníkmi konštruktívne komunikovať a spolupracovať.

Multikultúrnú výchovu možno prirodzene začleniť do humanitných a spoločenskovedných predmetov. Prvky multikultúrnej výchovy však možno v obsahovej a metodologickej rovine či s pomocou vhodných príkladov rozvíjať aj v prírodovedných predmetoch či pri výučbe materinského a cudzích jazykov.

Dopravnú výchovu zabezpečíme návštevou dopravného ihriska a formou kurzu v poslednom júnovom týždni, aby sme žiakov naučili bezpečne sa správať na cestách. Ochrana života a zdravia – realizuje sa prostredníctvom väčšiny vyučovacích predmetov a formou kurzu v rámci didaktických hier a praktického výcviku so záchrannou zdravotnou službou.

Environmentálna výchova sa prelína hlavne prírodovedou, vlastivedou a pracovným vyučovaním. Preto sa bude realizovať hlavne v rámci uvedených učebných predmetov, v rámci

projektu monitorovania čiernych skládok odpadu a pod.

Regionálna výchova

Prierezová téma Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra úzko súvisí prierezovou témou Multikultúrna výchova, ale vo svojom obsahu sa ešte hlbšie zaoberá živým a hodnotným hmotným a nehmotným kultúrnym dedičstvom Slovenskej republiky.

Cieľom zaradenia prierezovej témy do vyučovania je vytvárať u žiakov predpoklady na pestovanie a rozvíjanie citu ku krásam svojho regiónu, prírody, staviteľstva, ľudového umenia a spoznávanie kultúrneho dedičstva našich predkov.

Edukačná činnosť je zameraná na to aby žiaci v rámci regionálnej výchovy poznali históriu a kultúru vlastnej obce, mesta – na funkčné využívanie historických regionálnych ukážok: môj rodný kraj – kraj, kde žijem; škola a jej okolie; moja trieda; obec, v ktorej žijem; čo sa mi v našom kraji najviac páči; čím sa pýši naša obec (príbehy o rodákoch, pamätné miesta, sochy a i.), história, (osídlenie), povesti, piesne, šport a kultúra, osobnosti, ale aj súčasnosť vo všetkých smeroch napr. ekonomika); jej flóru a faunu – význam ochrany prírody, lesa, vody, živočíchov – objavujeme Slovensko - objavovanie a spoznávanie prírodných krás a zaujímavostí Slovenska; povestami opradené pohoria – cestujeme po Slovensku – oboznámenie sa s časťami Slovenska formou výletu; povesti z veľkých a starých miest Slovenska; zvyky a tradície; ľudia v mojom okolí (aj o úcte k starším obyvateľom); pripomíname si našich predkov – vychádzať z rodinného prostredia t.j. téma – RODINA – rodostrom rodiny, tradičné jedlá; stretnutia s pamätníkmi a starými rodičmi, známymi /na besedy, rozhovory so žiakmi o minulosti ich regiónu a pod. Vedieť sa orientovať v turisticky a historicky atraktívnych miestach Slovenska.

Základom našej kultúrnej identity, ako aj zdrojom historického vedomia, patriotizmu a vzdelanosti, poznávania kultúrnej rozmanitosti, je tradičná ľudová kultúra – kultúra, ktorú vytvorili, ktorou žili a dodnes žijú najširšie vrstvy obyvateľstva – využitie danosti regiónu, návšteva ľudového majstra, dielne, výstavy – spoznávanie tradičných ľudových remesiel, ľudovumeleckých výrobkov regiónu, tradičné jedlá, vlastná tvorba (remeslá), spoznávanie staviteľských pamiatok v regióne, obci, poznatky využiť vo výtvarnom zobrazovaní; tvorba zbierky ľudovej hudobnej kultúry, jej prezentácia (piesne, zvyky regiónu, vlastná tvorba – spevník regiónu); poznávanie vyčítaniek, hádaniek, básní, ľudovej piesne, tanec, ľudové kroje (hudobný, pohybový, výtvarný prejav), príslovie, porekadiel, pranostiek, bájok, rozprávok: ľudových, autorských, povestí a pod. – skúmanie vlastnej kultúry, skúmať a objavovať vlastnú kultúru a spoznávať iné kultúry v oblasti ľudových tradícií.

Význam na kultivácii osobnosti žiaka má zaradenie prierezovej témy do estetickéj výchovy a pri rozvíjaní talentu žiaka vo všetkých druhoch umenia vo voľnočasových aktivitách, ako napr. v základných umeleckých školách (vo všetkých jej odboroch), v centrách voľného času, tiež v zakladaní speváckych či tanečných súborov a pod.

Týmito aktivitami pomôžeme pri vytváraní predpokladov u žiakov na pestovanie a rozvíjanie citu ku kráse k tradičnému ľudovému umeniu a uchovávaniu kultúrneho dedičstva našich predkov.

Mesiac úcty k starším- osobný a sociálny rozvoj, prezentačné zručnosti /november/ Vianočný projekt - osobný a sociálny rozvoj, prezentačné zručnosti /november, december/ Marec, mesiac kníhy – mediálna výchova /marec/

Deň vody, Deň Zeme – environmentálna výchova /marec, apríl/ Deň matiek – prezentačné zručnosti /máj/

Exkurzia na dopravné ihrisko – dopravná výchova , OŽZ /jún/ Školská konferencia - tvorba projektov a prezentačných zručností

Finančná gramotnosť

Je to schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Finančná gramotnosť nie je absolútnym stavom, je to kontinuum schopností, ktoré sú podmienené premennými ako vek, rodina, kultúra či miesto bydliska. Finančná gramotnosť je označením pre stav neustáleho vývoja, ktorý umožňuje každému jednotlivcovi efektívne reagovať na nové osobné udalosti a neustále meniace sa ekonomické prostredie. Vzhľadom na nedostatočné skúsenosti a ešte neosvojený požadovaný stupeň zodpovednosti, súčasný absolvent strednej školy nebude vykazovať rovnaký stupeň znalostí v oblasti osobných financií ako starší, finančne gramotný dospelý. Finančne gramotní absolventi stredných škôl by však mali aspoň vo všeobecnosti chápať všetky kľúčové aspekty osobných financií. Títo absolventi budú mať istotu, že budú samostatne schopní nájsť si a použiť informácie potrebné pri špecifických finančných výzvach, zoči-voči ktorým sa môžu čas od času ocitnúť. Práve v súvislosti s týmto Národný štandard finančnej gramotnosti naznačuje, akými poznatkami, zručnosťami a skúsenosťami musia pedagogickí zamestnanci a žiaci disponovať, aby mohli nepretržite rozširovať svoje vedomosti o osobných financiách podľa toho, ako sa budú meniť i Národný štandard finančnej gramotnosti popisuje minimálne požiadavky na funkčnú finančnú gramotnosť absolventov prostredníctvom osvojených kompetencií. Tieto sú usporiadané nasledovne:

Kompetencie sa postupne zameriavajú na minimálnu úroveň, až do momentu absolvovania strednej školy. Témy, celkové a čiastkové kompetencie opisujú vybrané poznatky, zručnosti a skúsenosti z oblasti finančnej gramotnosti. Celkovo sú témy zoradené do siedmich vybraných kategórií finančnej gramotnosti – Človek vo sfére peňazí; Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí; Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb – príjem a práca; Plánovanie a hospodárenie s peniazmi; Úver a dlh; Sporenie a investovanie; Riadenie rizika a poistenie.

Očakávania opisujú, akým spôsobom by mali žiaci byť schopní aplikovať vedomosti a zručnosti pri každodenných finančných rozhodnutiach a činnostiach. Očakávania odrážajú napredovanie v získavaní poznatkov, zručností a skúseností.

Zoznam definícií je koncipovaný ako pomôcka pre pochopenie Štandardu finančnej gramotnosti. Obsahuje iba výber kľúčovej terminológie. Vzhľadom na potrebu častej aktualizácie a dopĺňania základných pojmov je Slovník základných pojmov uvedený v prílohe Národného štandardu finančnej gramotnosti.

Obsah témy **finančná gramotnosť** určuje **Národný štandard finančnej gramotnosti¹ (NŠFG)**. Pre nižší stredný stupeň ZŠ je definovaný stredný štandard finančnej gramotnosti, ktorú si majú žiaci osvojiť – **Úroveň 2**. Tento štandard je súčasťou vzdelávacieho obsahu pre nižší stredný stupeň v plnom rozsahu. Naša škola nemá vytvorený samostatný predmet so zameraním na rozvoj finančnej gramotnosti. **Vyučovanie témy sú preto realizované v rámci vyučovania tzv. povinných predmetov.** Téma *Finančná gramotnosť* je začlenená do vzdelávacieho obsahu celoplošne, t. j. je systematicky implementovaná do vyučovacích predmetov, resp. do rámca vhodného učiva. Rozsah začlenenia i spôsob realizácie na vyučovaní závisí od obsahového zamerania daného predmetu (nie mechanické, ale zmysluplné a funkčné začlenenie). Finančné vzdelávanie na druhom stupni svojím obsahom (rozsahom i kvalitou) plynule nadväzuje na vzdelávanie primárneho stupňa. Nadobúda kontúry systematickejšieho a odbornejšieho učenia žiakov vzhľadom na vyššiu úroveň školských

poznatkov, ale aj osobných mimoškolských skúseností zo svetom financií. Zaradenie konkrétnych čiastkových kompetencií a pojmov (ktoré si má žiak osvojiť) do vyučovacích predmetov je uvedené v učebných osnovách. Najväčší priestor pre finančné vzdelávanie poskytujú predmety: matematika, občianska náuka a etická výchova. Rozsah učiva, ale predovšetkým jeho náročnosť sa rovnomerne zvyšuje so zvyšovaním ročníkov.

Obsah finančnej gramotnosti je chápaný ako prirodzená súčasť vzdelávacieho obsahu vyučovacích predmetov. Naším zámerom nie je zvyšovať nároky na výkony žiakov, ale aby pridanou hodnotou učenia sa danej „povinné témy“ bolo nadobudnutie istého poznania, kompetencie finančnej gramotnosti.

Ciele rozvíjania a formovania finančnej gramotnosti:

Všeobecným cieľom finančného vzdelávania na nižšom strednom stupni je rozvoj a formovanie finančnej gramotnosti na úrovni primeranej veku a skúsenostiam žiakov. V súlade s definíciou finančnej gramotnosti (ako uvádza NŠFG), cieľom je, **aby žiak získal základy pre schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti.** Konkrétnymi cieľmi je, aby žiak nadobudol (kompetencie):

- porozumenie vybraným pojmom a vedel ich uplatniť;
- základnú orientáciu vo finančnom trhu;
- schopnosť vyhľadávať, spracovávať a vyhodnocovať informácie viažuce sa na financie;
- kritické myslenie v oblasti financií;
- správne postoje vo svete financií;
- spôsobilosť zodpovedne sa rozhodovať pri riešení finančnej úlohy/problému;
- zručnosti skutočne uplatniteľné v reálnom živote (aplikácia).

Princípy vyučovania finančnej gramotnosti:

- učenie vždy spojené s reálnymi objektmi, situáciami a problémami – autenticita vyučovania; vyučovanie má byť aktuálne (na vyučovaní vychádzať z finančných aktualít);
- starostlivo zvažovať primeranosť informácií, zručností a postojov veku a individuálnym osobitostiam žiakov;
- dodržiavanie odbornej korektnosti používaných pojmov;
- osvojenie pojmov nie je cieľom učenia, ale len prostriedkom k nadobudnutiu zručností a postojov pre správny výber stratégií v spravovaní financií (nadobudnutie kompetencií);
- aktívne zapojenie žiaka do učenia – minimalizovať monologické výkladové vyučovanie a uprednostňovať interaktívne vyučovanie;
- viesť žiaka od pasívneho porozumenia (úroveň myslenia) pojmom k ich aktívnemu používaniu (stratégie);
- vyučovanie je v podstatnej miere postavené na vyhľadávaní, spracovávaní a porozumení informáciám (v písomnej alebo ústnej podobe); so súčasným kritickým vyhodnocovaním;
- uprednostňovať tzv. inscenačné metódy vyučovania, ktoré sú konkrétne ale zároveň umožňujú vyhýbať sa citlivým údajom zo súkromného života žiakov;
- vyučovanie má byť dostatočne pestré, pre žiakov zaujímavé – spojené so zážitkom, ale zároveň má vždy viesť k osvojeniu si istej stratégie zodpovedného rozhodovania sa;
- podľa možnosti využívanie informačných technológií;
- využívanie medzipredmetových, resp. v rámci predmetov medzioblastných vzťahov; zmysluplné prepájanie s prierezovými témami;
- vyhýbať sa explicitnej alebo implicitnej propagácii konkrétnych finančných produktov a služieb (zásada všeobecnosti a nadhľadu);
- **zabezpečiť spoluprácu s rodičmi** vzhľadom na možnú citlivosť témy; značná časť učiva súvisí s hospodárením domácností, je preto potrebné rodičov oboznámiť s cieľmi, stratégiami

- vyučovania finančnej gramotnosti, predovšetkým argumentovať prínosom finančného vzdelávania, a tak predchádzať možným obavám zo zasahovania do súkromnej sféry žiakov;
- vo vyučovaní nevyužívať konkrétne údaje zo súkromia žiakov, ale fiktívne;
- **súhrn kvalít vyučovacieho procesu:** názornosť, jednoduchosť, aktivita žiakov, dynamika; zmysluplnosť, využiteľnosť, významnosť;

Metódy a formy vyučovania finančnej gramotnosti:

Vyučovanie finančnej gramotnosti realizujeme **aktivizujúcimi metódami a formami**, ktoré sú založené na **interaktívnom učení**, a umožňujú žiakovi získať istý **zážitok a praktickú skúsenosť**. Tie sú základom pre získanie cielených kompetencií finančnej gramotnosti. V rámci vyučovacích aktivít sú využívané **autentické učebné pomôcky** – reálne textové materiály (z finančného trhu), ale aj **úlohy, problémy, situácie finančného charakteru**, s ktorými sa žiaci môžu stretávať v reálnom – mimoškolskom živote (predovšetkým hospodárenie domácností, bankovníctvo). Vyučovanie podľa možnosti a vhodnosti tém realizujeme aj s využitím IKT. Na vyučovacích hodinách sú preferované rôzne podoby kooperatívneho vyučovania: práca v skupinách, vo dvojiciach.

Podľa zamerania učiva a sledovanej čiastkovej kompetencie finančnej gramotnosti sú odporúčané štandardizované metódy:

- heuristická;
- situačná;
- inscenačná;
- projektová;
- brainstorming;
- mentálne mapovanie.

Viac informácií k vyučovaniu môžu pedagógovia na nižšom strednom stupni čerpať z publikácie *Metodika pre zapracovanie a aplikáciu tém finančnej gramotnosti do školských vzdelávacích programov základných a stredných škôl*².

Čiastkové témy a kompetencie finančnej gramotnosti na nižšom strednom stupni

Finančné vzdelávanie je realizované v rámci tematických celkov, ktoré obsahujú čiastkové kompetencie. Tie sú predmetom učenia žiakov na vyučovaní. Tematické celky finančnej gramotnosti – *Úroveň 2*:

1. Človek vo sfére peňazí.
2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí.
3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb – príjem a práca.
4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi.
5. Úver a dlh.
6. Sporenie a investovanie.
7. Riadenie rizika a poistenie.

Škola má k jednotlivým témam sumarizované konkrétne výkonové štandardy – kompetencie pre nižší stredný stupeň – Úroveň 2. Tento sumár je uvedený v samostatnom dokumente.

Začlenenie témy „finančná gramotnosť“ do vyučovacích predmetov

Finančné vzdelávanie je realizované vo všetkých ročníkoch nižšieho stredného stupňa. So stúpajúcimi ročníkmi narastá aj kvantita a kvalita vzdelávacích cieľov. Uvádzame predmety a v rámci nich obsahové štandardy, ktoré sú prepájané s vyučovaním finančnej gramotnosti. Učiteľ však môže podľa vlastného uváženia začleniť ciele kompetencie finančnej gramotnosti aj do iných vzdelávacích obsahov.

- **Slovenský jazyk a literatúra:** diskusia – argument, diskusný príspevok, e-mail, plagát, inzerát, reklama, polemika, úradný list – objednávka, reklamácia, sťažnosť, žiadosť;
- **Matematika:** násobenie a delenie prirodzených čísel v obore do 10 000, početné výkony s prirodzenými číslami, riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie, početné výkony s desatinnými číslami, percentá, početné výkony s celými číslami, pravdepodobnosť, štatistika, lineárne rovnice/nerovnice;
- **Informatika:** plagát, prezentácia, vyhľadávanie – spracúvanie - vyhodnocovanie informácií, komunikácia prostredníctvom IKT, počítačová kriminalita, legálnosť programov, autorské práva,
- **Fyzika:** iné zdroje energie;
- **Geografia:** (bohatstvo a chudoba krajín, environmentálne otázky) Austrália, Amerika, Afrika, Ázia, Slovensko;
- **Občianska náuka:** štát a právo, obchodné a trestné právo, ekonomický a hospodársky život spoločnosti, globalizácia spoločnosti (globálne problémy sveta), vplyv peňazí a bohatstva na spoločnosť;
- **Etická výchova:** ekonomické hodnoty a etika, pozitívne vzory správania (z histórie, literatúry), pozitívne vzory správania v každodennej realite, etické hodnoty (dobrá povesť, pravda), etické aspekty vzťahu k rodine, vzťah k chorým, starým a postihnutým ľuďom.

Implementácia čiastkových kompetencií do vzdelávacieho štandardu predmetov podľa jednotlivých ročníkov je opísaná v učebných osnovách predmetov.

8. Vzdelávacie štandardy

Jednou z výrazných zmien, ktoré sú súčasťou nového procesu vzdelávania je dôslednejšie zameranie na výstup zo vzdelávania. Dôležité je, aby bol jasne sformulovaný výstup a zdôvodnené zaradenie obsahu vzdelávania. Je to štruktúrovaný popis spôsobilostí. Vzdelávanie je vtedy úspešné, ak vieme, k akým cieľom podľa požiadaviek majú žiaci dospieť. Preto sa v Štátnom vzdelávacom programe kladie dôraz na formulovanie požiadaviek na výstup z témy, z ročníka alebo celého stupňa podľa charakteru predmetu. požiadavky na výstup sú sformulované v časti programu s názvom „vzdelávací štandard“.

Vzdelávací štandard sa skladá z dvoch častí: obsahový štandard a výkonový štandard.

Obsahová časť vzdelávacieho štandardu určuje minimálny obsah vzdelávania. Jeho hlavným cieľom je zjednocovať, koordinovať resp. zabezpečovať kompatibilitu minimálneho obsahu vzdelávania na všetkých školách. Obsahovú časť tvorí učivo, ktoré je všetkými žiakmi

osvojiteľné. Učivo je formulované v štyroch kategóriách: faktuálne poznatky – základný prvok poznania, ktorý žiaci musia vedieť, aby boli oboznámení s určitou disciplínou poznania alebo aby v nej mohli riešiť vedné problémy, konceptuálne poznatky – vzájomné vzťahy medzi poznatkami. Procedurálne poznatky – ako niečo urobiť, metódy skúmania, metakognitívne poznatky – kognície vo všeobecnosti.

Výkonová časť je formulácia výkonov, ktorá určuje, na akej úrovni má žiak dané minimálne učivo ovládať a čo ma vykonať. Výkonový štandard je formulovaný v podobe operacionalizovaných cieľov, to znamená je uvádzaný aktívnymi slovesami, ktoré zároveň vyjadrujú úroveň osvojenia. Jednotlivé úrovne výstupov sú zamerané na kompetencie – to znamená kombináciu vedomostí, zručností a schopností. Jednotlivé úrovne sledujú rozvíjanie poznávacích schopností: spoznať alebo znovu vybaviť si informácie z dlhodobej pamäte, porozumieť a konštruovať, aplikovať, analyzovať, vyhodnocovať a schopnosť tvoriť. Je požiadavkou na výstup zo stupňa vzdelania a zároveň požiadavkou na vstup pri ďalšom stupni vzdelania. Popisuje produkt výučby, nie proces.

III. Vnútrošný systém kontroly a hodnotenia

Obsah vnútroškolskej kontroly :

- **kontrola:** vypracovania plánov MZ, PK; tematických výchovno-vzdelávacích plánov v jednotlivých predmetoch; plánov výchovného poradcu; koordinátora drogovej prevencie; kontrola plnenia všetkých plánov; kontrola ostatnej školskej dokumentácie; organizovania školských kôl olympiád a súťaží; výchovno-vzdelávacej práce pedagógov; dodržiavania pracovného poriadku a vnútorného poriadku školy; pedagogickej, odbornej a metodickej pripravenosti učiteľov vo vyučovacom procese; starostlivosti o nadaných žiakov a ich prípravu na súťaže; starostlivosti o slabo prosievajúcich žiakov; dodržiavania pedagogických dozorov;
- **sledovať:** dodržiavanie VPŠ žiakmi; spoluprácu pedagogických zamestnancov s rodičmi, vyhodnocovanie školskej dochádzky; evidenciu psychologických vyšetrení; plnenie prijatých úloh; uplatnenie zásad hodnotenia a klasifikácie; prácu triednych samospráv; realizáciu triednických hodín.

Formy vnútroškolskej kontroly:

- hospitácie vedenia školy, hospitácie vedúcich MZ a PK, kontrolné testy zadané vedením školy alebo vedúcimi MZ a PK, písomné preverky a ich rozbor, účasť na zasadnutiach MZ a PK, pohospitačné rozbor, možno viesť s jednotlivcami alebo skupinou v rámci MZ alebo PK, rozbor kontrolných testov vedúcimi MZ a PK, vstupné a výstupné preverky z matematiky a zo slovenského jazyka, poznatky a uzávery rozoberať na pedagogickej rade, alebo pracovnej porade.

Vnútrošný systém hodnotenia kvality zameriame na 3 oblasti:

1. Hodnotenie žiakov
2. Hodnotenie zamestnancov
3. Hodnotenie školy

1. Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy a aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov.

Cieľom je hodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami. Budeme dbať na to, aby sme prostredníctvom hodnotenia nerozdeľovali žiakov na úspešných a neúspešných. Pri hodnotení a klasifikácii výsledkov žiakov budeme vychádzať zo zákona 245/2008 Z.z. (školský zákon) a z platných metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu. Podklady na samotné hodnotenie a klasifikáciu učiteľia získavajú pravidelným pozorovaním žiaka, sledovaním jeho pripravenosti na vyučovanie, jeho aktivity počas vyučovacieho procesu. Informácie o vedomostiach žiakov nadobúdajú ústnym, písomným, praktickým a pohybovým preskúšaním.

Účinnou formou je aj využitie sebahodnotenia a vzájomného hodnotenia samotných žiakov. Rodičia sú o dosahovaných výsledkoch svojich detí informovaní aj prostredníctvom internetovej žiackej knižky.

Na základe rozhodnutia pedagogickej rady, v súlade s § 55 zákona č. 245 o výchove a vzdelávaní budeme hodnotiť vyučovacie výsledky žiakov v jednotlivých predmetoch známku. Predmet etická výchova a náboženská výchova sa hodnotí slovom absolvoval. Žiakov hodnotíme v súlade s vypracovaným „Systémom hodnotenia žiakov“, ktorý tvorí prílohu školského vzdelávacieho programu.

2. Vnútrotný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov

Systém kontroly a hodnotenia výkonov je priebežné monitorovanie aktivít zamestnancov a ich formatívne hodnotenie na základe poznatkov získaných :

- pozorovaním, hospitačnou činnosťou, individuálnymi rozhovormi,
- analýzou predpísaných písomných prác,
- referenciami od žiakov, rodičov a iných odborných zamestnancov,
- vyhodnocovaním výsledkov rôznych typov súťaží a predmetových olympiád,
- vyhodnocovaním úspešnosti externých testovaní,
- zhodnotením dosahovaných výchovno -vyučovacích výsledkov,
- hodnotením činnosti pedagóga v oblasti ďalšieho vzdelávania,
- vyhodnocovaním plnenia činnosti zadaných nad rámec pracovných úloh.

Jedenkrát ročne budú tieto poznatky zhrnuté v periodickom sumatívnom hodnotení v rámci hodnotiaceho pohovoru so zamestnancom, ktorý bude založený na čiastkových výsledkoch formatívnych hodnotení zameraných na minulé výkony, ale zároveň bude impulzom pre jeho profesijný rozvoj a karierný rast.

Cieľom vnútorného systému kontroly a hodnotenia zamestnancov školy je harmonizácia aktivít výchovno-vyučovacieho procesu a zvyšovanie kvality práce jednotlivých zamestnancov. Má viesť k zlepšovaniu výkonu a nepretržitému rozvoju kompetencií zamestnancov, k motivácii pedagógov, aby sami sledovali a hodnotili svoj pracovný výkon a pracovné správanie a menili ich kvalitu prostredníctvom kontinuálneho profesijného vzdelávania a sebazvdelávania, a tým zvyšovali kvalitu celej organizácie.

Vedeniu školy umožňuje prepracovaný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov objektívnejšie hodnotiť jednotlivé pracovné výkony, získavať, riadiť, rozvíjať a odmeňovať tých, ktorí majú požadované spôsobilosti naplňovať ciele a výchovno-vzdelávacie programy školy a prispievajú ku kvalitnejšiemu, efektívnejšiemu a lepšiemu fungovaniu organizácie ako celku.

U zamestnancov má systém kontroly a hodnotenia podporovať a rozvíjať také profesionálne konanie a správanie, plnenie pracovných úloh, aktivity kontinuálneho vzdelávania a sebazvdelávania rozvíjajúceho profesijné kompetencie, ktoré budú prispievať k dosiahnutiu **hodnôt, cieľov a funkcií školy**.

Vedúci zamestnanec, priamy nadriadený podriadeného, hodnotí komplexom objektivizujúcich metód výsledky a kvalitu výkonu pedagogickej profesie a odbornej činnosti, mieru osvojenia a využívania profesijných kompetencií pedagogického a odborného zamestnanca jedenkrát ročne, najneskôr však do konca príslušného školského roka do 31. augusta.

Uvádzajúci pedagogický alebo odborný zamestnanec hodnotí začínajúceho pedagogického alebo odborného zamestnanca priebežne a na konci adaptačného obdobia. Hodnotenie sa realizuje formou hodnotiaceho pohovoru. O hodnotení pedagogického a odborného zamestnanca (ďalej len zamestnanca) sa vyhotoví písomný záznam.

Kritériá hodnotenia pedagogických zamestnancov:

- **výsledky pedagogickej činnosti**

- motivácia žiakov k učeniu;
- vytváranie podmienok na dosahovanie primeraných výchovno-vzdelávacích výsledkov žiakov;
- rozvíjanie kľúčových kompetencií u žiakov, napr. vyššej úrovne poznávania žiakov, logického myslenia, kritického myslenia, analytického myslenia a tvorivosti
- rozvíjanie personálnych zručností žiakov, napr. samostatnosť, zodpovednosť, sebahodnotenie, sebaúctu;
- rozvíjanie sociálnych zručností žiakov, napr. spolupráca, empatia, komunikácia a spravodlivosť;
- prínos pre zamestnávateľa- propagácia a prezentácia zamestnávateľa na verejnosti, spolupráca s rodičmi, inými organizáciami;
- organizovanie mimoškolských aktivít;

- **kvalita vykonávania pedagogickej činnosti**

- rešpektovanie daností a potenciálu žiaka, rozvíjanie silných stránok žiakovej osobnosti - individuálny prístup k žiakom s rešpektovaním ich schopností a možností, nadania a zdravotného stavu;
- práca v súlade s platnými všeobecne záväznými právnymi predpismi a rezortnými predpismi;
- dodržiavanie a využívanie pracovného času;
- plnenie pracovných povinností súvisiacich s dohodnutým druhom práce v pracovnej zmluve - dodržiavanie základných povinností zamestnanca stanovených právnymi predpismi;
- správne vedenie pedagogickej dokumentácie a ďalšej dokumentácie;

- **náročnosť výkonu pedagogickej činnosti** využívanie IKT v profesijnom rozvoji a pri výkone práce

- spolupráca na tvorbe školských vzdelávacích programov a školských výchovných programov;
- zapájanie sa do prípravy a realizácie rozvojových projektov školy alebo školského zaradenia;
- vykonávanie špecializovaných činností;
- vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v školskej integrácii; - iniciovanie a podieľanie sa na zavádzaní zmien alebo inovácií do výchovno-vzdelávacieho procesu;
- zvládanie riešenia konfliktov a záťažových situácií.

- **miera osvojenia si a využívanie profesijných kompetencií PZ** - rozpoznanie individuálnych výchovno-vzdelávacích potrieb žiakov
- stanovenie edukačných cieľov orientovaných na žiaka vo vzťahu k príslušnému obsahu vzdelávania;
- tvorba učebných materiálov, didaktických testov a učebných pomôcok;
- absolvovanie jednotlivých programov kontinuálneho vzdelávania podľa plánu kontinuálneho vzdelávania školy a školského zariadenia;
- uplatňovanie nových získaných vedomostí a zručností pri výkone svojej činnosti;
- zvyšovanie svojho právneho vedomia.
- **u vedúcich PZ a OZ je možné hodnotiť** - kvalitu, náročnosť a rozsah riadiacej práce
- ovládanie a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov v praxi s dôrazom na predpisy platné pre rezort školstva;
- využívanie pridelených finančných prostriedkov a finančných prostriedkov získaných z iných zdrojov;
- dodržiavanie školského vzdelávacieho programu, školského výchovného programu;
- manažérske zručnosti (starostlivosť o budovu, vybavenie školy, vytváranie podmienok pre zamestnancov).

O hodnotení vyhotoví zamestnávateľ písomný záznam, ktorého vzor tvorí prílohu pracovného poriadku. Záznam sa vyhotovuje v troch exemplároch, z ktorých jeden dostane zamestnanec, jeden hodnotiteľ a jeden sa založí do osobného spisu zamestnanca.

3. Hodnotenie školy

Cieľom hodnotenia je, aby žiaci a ich rodičia získali dostatočné a hodnoverné informácie o tom, ako zvládajú požiadavky na ne kladené. A preto, aby aj verejnosť vedela, ako škola dosahuje ciele, ktoré sú na žiakov kladené v ŠkVP.

Dôraz je kladený na dve veci:

- konštatovanie úrovne stavu,
- zisťovanie súvislostí a okolností, ktoré výsledný stav ovplyvňujú.

Vlastné hodnotenie školy je zamerané na:

- ciele, ktoré si škola stanovila, najmä v koncepčnom zámere rozvoja školy;
- ako škola splňa ciele, ktoré sú v štátnom a školskom vzdelávacom programe;
- podmienky na vzdelanie;
- dostupnosť informácií;
- spokojnosť s vedením školy a učiteľmi;

- prostredie – klímu školy;
- priebeh vzdelávania – vyučovací proces - metódy a formy vyučovania;
- úroveň podpory žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami;
- výsledky vzdelávania (oblasti, v ktorých škola dosahuje dobré výsledky, oblasti, v ktorých škola dosahuje slabšie výsledky, včítane návrhov a opatrení);
- riadenie školy;
- úroveň výsledkov práce školy.

Kritériom pre nás je:

- spokojnosť žiakov, rodičov, učiteľov;
- kvalita výsledkov.

Nástroje na zisťovanie úrovne stavu školy sú:

- dotazníky pre žiakov, zamestnancov a rodičov;
- analýza úspešnosti žiakov na súťažiach, olympiádach;
- pozorovanie, rozhovory, diskusie so zamestnancami školy, žiakmi, rodičmi, verejnosťou;
- analýza názorov a hodnotení rodičov na úroveň vzdelávania;
- analýza výsledkov žiakov, ktorí ukončili povinnú školskú dochádzku.

4. Požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických a ostatných zamestnancov

Kontinuálne vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov sa realizuje v súlade s vypracovaným „Plánom kontinuálneho vzdelávania“ na príslušný školský rok, ktorý tvorí prílohu školského vzdelávacieho programu.

Priorita školy pre profesijný a odborný rast pedagogických zamestnancov pre najbližšie obdobie:

- **využívanie IKT vo vyučovaní;**
- **odbornosť vyučovania;**
- **prevencia sociálno-patologických javov a šikanovanie;**
- **špecializačné vzdelávanie** potrebné na výkon špecializovaných činností - triedny učiteľ, výchovný poradca, kariérový poradca, uvádzajúci pedagogický zamestnanec, vedúci predmetovej komisie, vedúci metodického združenia, koordinátor informatizácie, koordinátor prevencie, koordinátor environmentálnej výchovy;
- **čitateľská a matematická gramotnosť.**

IV. Učebný plán

Rámcový učebný plán je záväzný pedagogický dokument, ktorý vydáva *Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR*. Určuje povinné časové – hodinové dotácie (týždenné a ročné) pre vyučovanie jednotlivých predmetov a ročníkov. Súčasne vymedzuje počet tzv. voliteľných – disponibilných hodín. Aktuálne využitie týchto hodín a zároveň spôsob distribúcie časovej dotácie jednotlivých predmetov v rámci stupňa vzdelávania na našej škole je uvedené v samostatnom dokumente ŠkVP ISCED 2.

V. Učebné osnovy

Učebné osnovy tvoria vlastný didaktický program vzdelávania pre každý predmet. Vychádzajú zo Štátneho a Školského vzdelávacieho programu a reflektujú profil absolventa a zameranie školy.

Obsahujú

- charakteristiku predmetu – jeho význam v obsahu vzdelávania;
- rozvíjajúce ciele, spôsobilosti, predmetové vychádzajú z kľúčových spôsobilostí;
- témy, prostredníctvom ktorých rozvíjame kompetencie, obsah, prierezové témy a prepojenie s inými predmetmi;
- požiadavky na výstup;
- metódy a formy práce – stratégie vyučovania;
- učebné zdroje - učebnice, odborná literatúra, odborné časopisy, náučné slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky a pod.;
- hodnotenie predmetu.

Učebné osnovy a Učebný plán tvoria samostatnú prílohu ŠkVP ISCED 2